

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Lesy České republiky, s.p.
Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR
Vojenské lesy a statky ČR, s.p.
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví

PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ PRO TYPY LESNÍCH PŘÍRODNÍCH STANOVIŠŤ V EVROPSKY VÝZNAMNÝCH LOKALITÁCH SOUSTAVY NATURA 2000

Výsledek jednání pracovní skupiny ustanovené při Ministerstvu životního prostředí České republiky a složené ze zástupců jmenovaných organizací

Výzkumný ústav Silva Taroucy
pro krajinu a okrasné zahradnictví

Praha 2006

PLANETA

odborný časopis pro životní prostředí

Ročník XIV, číslo 9/2006

Vychází 6 – 12× ročně

Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel. 267 122 549, fax: 267 126 549

Tisk DOBEL, Lanškroun

Titul PLANETA má registrováno Ministerstvo životního prostředí
a časopis vychází jako monotematická čísla věnovaná problematice životního prostředí

MK ČR E 8063

ISSN – tištěná verze 1801-6898

Obsah

PLANETA	2
ÚVOD	4
1. Souhrn obecných zásad péče o typy lesních přírodních stanovišť představujících předměty ochrany v evropsky významných lokalitách	5
1.1. Priority ochrany typů lesních přírodních stanovišť představujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách:	5
1.2. Opatření nezbytná pro udržení příznivého stavu typů lesních přírodních stanovišť představujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách:	5
1.3. Opatření doporučená pro zlepšování stavu typů lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách.....	6
91D0 RAŠELINNÝ LES	7
91E0 SMÍŠENÉ JASANOVO-OLŠOVÉ LUŽNÍ LESY TEMPERÁTNÍ A BOREÁLNÍ EVROPY	9
91F0 SMÍŠENÉ LUŽNÍ LESY S DUBEM LETNÍM, JILMEM VAZEM A JILMEM HABROLISTÝM, JASANEM ZTEPILÝM NEBO JASANEM ÚZKOLISTÝM PODĚL VELKÝCH ŘEK ATLANTSKÉ A STŘEDOEVROPSKÉ PROVINCIE.....	11
91G0 PANONSKÉ DUBOHABŘINY	13
91H0 PANONSKÉ ŠIPÁKOVÉ DOUBRAVY	15
91I0 EUROSIBIŘSKÉ STEPŇÍ DOUBRAVY	16
91T0 STŘEDOEVROPSKÉ LIŠEJNÍKOVÉ BORY	18
91U0 SARMATSKÉ LESOSTEPNÍ BORY	19
9110 BUČINY TYPU LUZULO-FAGETUM.....	20
9130 BUČINY TYPU ASPERULO-FAGETUM	24
9140 STŘEDOEVROPSKÉ SUBALPINSKÉ BUČINY	28
9150 STŘEDOEVROPSKÉ VÁPENCOVÉ BUČINY (Cephalanthero-Fagion).....	30
9170 DUBOHABŘINY ASOCIACE GALIO-CARPINETUM	32
9180 LESY SVAZU TILIO-ACERION NA SVAZÍCH, SUTÍCH A V ROKLÍCH	34
9190 STARÉ ACIDOFILNÍ DOUBRAVY S DUBEM LETNÍM (Quercus robur) NA PÍŠČITÝCH PLÁNÍCH	36
9410 ACIDOFILNÍ SMRČINY	37
ZÁVĚR.....	39
TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK	39
Literatura a související dokumenty:.....	39

ÚVOD

Počátkem roku 2005 byla při Ministerstvu životního prostředí (MŽP) ustanovena pracovní skupina, jejímž úkolem bylo řešit problematiku zavádění soustavy Natura 2000 do systému lesního hospodářského plánování a lesnické praxe. Delegáti hlavních zainteresovaných organizací – Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL), Lesů České republiky, s.p. (LČR), Vojenských lesů a statků ČR, s.p. (VLS ČR) a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) si vytkli za cíl formulovat opatření, která ve vztahu k ochraně typů přírodních stanovišť (přírodní stanoviště v zájmu Evropských společenství) budou zaručovat nezhoršení současného stavu předmětů ochrany evropsky významných lokalit (EVL) a budou akceptovatelná pro všechny jednající strany. Tímto se hospodařící subjekty nezříkají zákonem garantovaných náhrad případné újmy ani dotací, které pro udržení (dosazení) žádoucího stavu EVL jsou oprávněny využívat. Opatření, která jsou náplní následujících kapitol, vycházejí z těchto předpokladů:

- ochrana EVL je vztahována k předmětům ochrany, které jsou taxativně uvedeny v nařízení vlády č. 132/2005 Sb., případně v navazujících právních předpisech,
- hranice EVL jako celku v maximální možné míře kopíruje na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (PUPFL) hranice trvalého rozdělení lesa (porost, dílec, oddělení),
- typy přírodních stanovišť, které jsou předmětem ochrany EVL, jsou (budou) nejlépe před obnovou lesního hospodářského plánu (LHP), příp. lesní hospodářské osnovy (LHO) identifikovány na úrovni porostní skupiny, v odůvodněných případech na úrovni vyšší jednotky prostorového rozdělení lesa (porost, dílec, oddělení), přičemž tyto jednotky jako celek budou reprezentovat jeden typ přírodního stanoviště,
- liniové a bodové segmenty některých lesních (91E0), ale zejména nelesních typů přírodních stanovišť na PUPFL budou v rámci obnovy LHP (LHO) vyznačeny dohodnutým způsobem v lesnické mapě a zmíněny v hospodářské knize LHP v popisu dotčené porostní skupiny,
- plánovací jednotkou pro navrhovaná opatření bude porostní skupina, pokud není dále uvedeno jinak,
- tam, kde je to účelné, budou segmenty předmětných nelesních typů přírodních stanovišť na porostní půdě vymezovány v rámci obnovy LHP (LHO) jako bezlesí,
- při případném upřesnění hranic EVL (viz předcházející), stejně jako při plošném vymezení předmětů ochrany EVL, je nezbytná spolupráce orgánů ochrany přírody a dotčených vlastníků lesa, resp. jimi pověřených odborných lesních hospodářů (OLH),
- formulovaná opatření řeší pouze problematiku ochrany typů přírodních stanovišť (ne druhů), které jsou předmětem ochrany EVL a nepoživají dosud žádné územní ochrany ve smyslu zvláště chráněného území (ZCHÚ), případně těch částí nově vzniklých ZCHÚ, jejichž jediným předmětem ochrany je naplňování Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,
- formulovaná opatření jsou doporučeními vzešlými z diskuse zainteresovaných stran a nemohou nahrazovat ustanovení platné legislativy. Jejich cílem je vytvořit podklad pro potřebnou spolupráci vlastníků lesa (ev. lesních hospodářů) a orgánů ochrany přírody, zejména v rámci procesu obnovy LHP (LHO),

- ochrana typů přírodních stanovišť je vnímána ve dvou úrovních:

1. nezhoršení současného stavu a z toho vyplývající nezbytná opatření,
2. případné zlepšování současného stavu a z toho vyplývající doporučení, jejichž realizace je dobrovolná.

Z důvodu srozumitelnosti opatření a jejich všeobecné akceptovatelnosti bylo nutné opřít formulace o pojmosloví vycházející z platné legislativy. V praxi to znamená především vyjádřit příslušné typy přírodních stanovišť formou škály souborů lesních typů, pomocí nich identifikovat dotčené hospodářské soubory a do základních doporučení rámcového plánování promítnout nároky na ochranu typů přírodních stanovišť do porostního detailu. Ideální stav lesa je vztahován k modelu přirozené druhové skladby (PDS) pro daný SLT (Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/1997). Pro zohlednění regionálních odlišností lze v konkrétních případech po dohodě s orgánem ochrany přírody využít modely PDS, zpracované pro jednotlivé přírodní lesní oblasti (PLO) v rámci oblastních plánů rozvoje lesa (OPRL).

Pro lesnicko typologické vymezení typů přírodních stanovišť byl využit přehled SLT podle Katalogu biotopů ČR (Chytrý, Kučera, Kočí, 2001). Jisté úskalí v tomto ohledu představuje šíře, jakou jsou některé typy přírodních stanovišť v katalogu pojímány. Spektrum dotčených SLT často zahrnuje několik cílových hospodářských souborů s výrazně odlišnými nároky na praktické lesní hospodaření. V takových případech byly soubory lesních typů rozděleny na soubory typické a soubory okrajové vzhledem k pojednávanému typu přírodního stanoviště (viz např. 9110 – Bučiny typu Luzulo-Fagetum). Protože opatření týkající se dřevinné skladby jsou odvozována od současného zastoupení dřevin a modelů skladby přirozené, nikoli od skladby uváděné katalogem, nemělo by v tomto ohledu docházet k závažnějším nedorozuměním. Přesto však nelze vyloučit problematické uplatňování některých opatření týkajících se příslušného typu přírodního stanoviště na SLT, který svým charakterem předurčuje jiné vhodné způsoby hospodaření. Pokud v konkrétní situaci takový případ nastane, je možno zde po dohodě s orgánem ochrany přírody hospodařit způsobem zohledňujícím odlišnosti těchto stanovišť.

Předkládaný materiál se skládá ze dvou základních částí. První shrnuje priority ochrany typů přírodních stanovišť a obecně platné zásady hospodaření na úrovni celých EVL a na úrovni porostních skupin (nikoliv na úrovni jednotlivých obnovních prvků uvnitř nich), reprezentujících typy lesních přírodních stanovišť, které jsou v konkrétních EVL předměty ochrany. Druhá se detailněji zabývá jednotlivými typy přírodních stanovišť. Prezentuje škálu zastoupených biotopů a dotčených SLT. Uvádí modely přirozené druhové skladby daných SLT na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha časopisu Lesnická práce č. 1/97). Shrnuje základní charakteristiky typu stanoviště a opatření, která vzhledem ke specifčnosti nejsou postihnutelná na obecné úrovni. V obou částech jsou uvedena nezbytná opatření, jejichž aplikace je pro zachování současného stavu přírodního stanoviště limitující, a dále doporučení, směřovaná zejména k jeho zlepšení.

1. Souhrn obecných zásad péče o typy lesních přírodních stanovišť představujících předměty ochrany v evropsky významných lokalitách

1.1. Priority ochrany typů lesních přírodních stanovišť představujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách:

- a) Zachovat výměru (plochu) jednotlivých typů přírodních stanovišť reprezentujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách a uchovat přirozenou biologickou rozmanitost těchto typů stanovišť v celé její šíři.
- b) Nesnižovat celkové zastoupení dřevin přirozené druhové skladby a nezvyšovat celkové zastoupení geograficky nepůvodních dřevin, není-li dále uvedeno jinak. Cílové zastoupení dřevin přirozené druhové skladby na konkrétních souborech lesních typů přednostně odvozovat od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97). Pro zohlednění regionálních odlišností lze v konkrétních případech, po dohodě s orgány ochrany přírody, využít modely PDS zpracované pro jednotlivé přírodní lesní oblasti (PLO) v rámci oblastních plánů rozvoje lesa (OPRL).
- c) Šetřit a podporovat vitální jedince málo početných populací dřevin přirozené druhové skladby. Zvýšenou pozornost věnovat zachování populací ustupujících dřívě významných porostotvorných druhů dřevin (např. jedle bělokoré, původních druhů jilmů, topolu černého aj.) na stanovištích jejich přirozeného výskytu.
- d) Při dostatečném zastoupení dřevin přirozené druhové skladby a za příznivých porostních a stanovištních podmínek obnovovat les přednostně cestou přirozené obnovy, nebude-li z důvodu uchování příznivého stavu určitého typu přírodního stanoviště mezi příslušným orgánem ochrany přírody a vlastníkem lesa dohodnuto jinak.
- e) Udržovat, případně podle možností, daných dřevinnou skladbou typů lesních přírodních stanovišť, podporovat rozrůzněnou věkovou a prostorovou strukturu lesa.
- f) Mimo stávající obory usilovat o dosažení stavů zvěře, které při rozsahu následné ochrany porostů podle § 5 odst. 1 vyhlášky č. 101/1996 Sb. umožní bezproblémové odrůstání přirozeného zmlazení všech zastoupených dřevin přirozené druhové skladby.
- b) Nesnižovat počet zastoupených druhů dřevin přirozené druhové skladby (případně poddruhů či ekotypů). Udržovat místní populace původních druhů (poddruhů, ekotypů) dřevin v početnosti a věkové struktuře, umožňující jejich další reprodukci (generační obměnu) bez rizika ztráty genetické rozmanitosti.
- c) Vyloučit rozšiřování (umělou obnovu) invazních dřevin. Jedince těchto druhů přednostně při hospodaření v lesích odstraňovat.
- d) Vyloučit rozšiřování (umělou obnovu) nepůvodních druhů nebo kříženců dřevin schopných vyvolat negativní změny v genofondu populací dřevin přirozené druhové skladby (např. topol kanadský na stanovištích přirozeného výskytu topolu černého). Jedince těchto druhů nebo kříženců přednostně při hospodaření v lesích odstraňovat.
- e) Nezavádět nové intenzivní chovy zvěře (např. obory, bažantnice, farmové chovy) na plochách (segmentech) přírodních typů stanovišť reprezentujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách. Mimo stávající obory usilovat o dosažení stavů zvěře, které při rozsahu následné ochrany porostů podle § 5 odst. 1 vyhlášky č. 101/1996 Sb. umožní bezproblémové odrůstání přirozeného zmlazení všech zastoupených dřevin přirozené druhové skladby.

1.2.2. Na úrovni porostních skupin reprezentujících typy lesních přírodních stanovišť, která jsou v konkrétních evropsky významných lokalitách předměty ochrany:

- a) Na úrovni porostní skupiny (nikoliv na úrovni jednotlivých obnovních prvků uvnitř nich) nesnižovat celkové zastoupení dřevin přirozené druhové skladby a nezvyšovat celkové zastoupení geograficky nepůvodních dřevin, není-li dále uvedeno jinak. Cílové zastoupení dřevin přirozené druhové skladby na konkrétních souborech lesních typů přednostně odvozovat od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97). Přitom na konkrétních souborech lesních typů s předpokládaným přirozeným výskytem borovice lesní nebo smrku ztepilého nezvyšovat celkové zastoupení borovice lesní a smrku ztepilého nad součet hodnot zastoupení těchto druhů dřevin odvozených od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97) a nebo nad součet hodnot jejich současného zastoupení. Pokud v jednotlivých případech nelze tento požadavek z objektivních důvodů dodržet, je nutno způsob řešení předem projednat s orgánem ochrany přírody.
- b) Mimo oblast přirozeného výskytu modřínu opadavého na souborech lesních typů, v nichž je modřín opadavý uveden v modelech doporučené dřevinné skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97), lze v odůvodněných případech na základě rozhodnutí orgánu ochrany přírody navýšit jeho zastoupení, a to maximálně na hodnotu 5% z celkového zastoupení dřevin.

1.2. Opatření nezbytná pro udržení příznivého stavu typů lesních přírodních stanovišť představujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách:

1.2.1. Na úrovni celých území evropsky významných lokalit:

- a) Nesnižovat výměru (plochu) jednotlivých typů přírodních stanovišť reprezentujících předměty ochrany v konkrétních evropsky významných lokalitách.

- c) Šetřit a podporovat vitální jedince málo početných populací dřevin přirozené druhové skladby. Zvýšenou pozornost věnovat zachování populací ustupujících, dříve významných porostotvorných druhů dřevin (např. jedle bělokoré, původních druhů jilmů, topolu černého aj.) na stanovištích jejich přirozeného výskytu.
- d) Při dostatečném zastoupení dřevin přirozené druhové skladby a za příznivých porostních a stanovištních podmínek obnovovat les přednostně cestou přirozené obnovy, nebude-li z důvodu uchování příznivého stavu určitého typu přírodního stanoviště mezi příslušným orgánem ochrany přírody a vlastníkem lesa dohodnuto jinak.
- e) Biocidy používat pouze v nezbytném rozsahu, zejména k likvidaci invazních geograficky nepůvodních druhů rostlin a kalamitních hmyzích škůdců (§ 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb.), po dohodě mezi vlastníkem lesa a příslušným orgánem ochrany přírody.
- f) Mechanickou přípravu půdy provádět pouze v nezbytném rozsahu, zejména za účelem zajištění přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby.
- g) Těžbu a soustředování dříví přednostně provádět za dostatečné únosnosti půdy (za vhodných klimatických podmínek) technologiemi minimalizujícími poškození půdy, bylinné a dřevinné vegetace.
- h) Zajišťovat v případě potřeby účinnou ochranu kultur a nadějného přirozeného zmlazení dřevin přirozené druhové skladby proti poškozování zvěří minimálně v rozsahu daném § 5 odst. 1. vyhlášky č. 101/1996 Sb.

1.3. Opatření doporučená pro zlepšování stavu typů lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách

Na úrovni porostních skupin reprezentujících typy lesních přírodních stanovišť, které jsou v konkrétních evropsky významných lokalitách předměty ochrany:

- a) Vnášet chybějící dřeviny přirozené druhové skladby, zejména na typech přírodních stanovišť s přirozeně pestrou dřevinnou skladbou.
- b) Zvyšovat celkové zastoupení dřevin přirozené druhové skladby. Cílové zastoupení dřevin přirozené druhové skladby na konkrétních souborech lesních typů přednostně odvozovat od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97). Přitom na konkrétních souborech lesních typů s předpokládaným přirozeným výskytem borovice lesní nebo smrku ztepilého nezvyšovat celkové zastoupení borovice lesní a smrku ztepilého nad součet hodnot zastoupení těchto druhů dřevin odvozených od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97).
- c) Udržovat a podle možností daných zejména současnou dřevinnou skladbou a stanovištními podmínkami vytvářet maloplošně rozrůzněnou věkovou a prostorovou strukturu lesa (např. zakládáním menších obnovních prvků, ponecháváním nedomyčených jedinců či skupin dřevin přirozené druhové skladby atd.). K dosažení věkové (tloušťkové, výškové) diferenciacie lesa využívat co nejdelší obnovní doby (v souladu s vyhláškou č. 83/1996 Sb.).
- d) Při obnově porostů maximálně šetřit a využít případné přirozené zmlazení dřevin přirozené druhové skladby.
- e) Při umělé obnově dřevin přirozené druhové skladby přednostně používat reprodukční materiál místního původu, tzn. ze stejné přírodní lesní oblasti a ze stejného lesního vegetačního stupně s možným posunem v souladu s platnou právní úpravou (např. zákon č. 289/1995 Sb., zákon č. 149/2003 Sb.).
- f) Šetřit při obnově lesa dřeviny přirozené druhové skladby tvořící lesní pláště na hranicích s jinými než lesními pozemky.
- g) Ponechávat jedince nebo skupiny dřevin přirozené druhové skladby fyzickému dožití a do rozpadu dřevní hmoty v množství dohodnutém mezi vlastníkem lesa a příslušným orgánem ochrany přírody. Současně je nutno respektovat principy ochrany lesa.
- h) Úmyslnou mýtní těžbu přednostně provádět mimo období od 1. 4. do 31. 7. běžného kalendářního roku.
- i) Zajišťovat v případě potřeby účinnou ochranu kultur a nadějného přirozeného zmlazení dřevin přirozené druhové skladby proti poškozování zvěří nad rámec § 5 odst. 1. vyhlášky č. 101/1996 Sb.

91 DO RAŠELINNÝ LES

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	R3.2 Vrchoviště s klečí (Pinus mugo)	L9.2A Rašelinné smrčiny	L10.1 Rašelinné březiny	L10.2 Rašelinné brusnicové bory	L10.3 Suchopýrové bory kontinentálních rašelinišť	L10.4 Blatkové bory
SLT (LT)	9R1 vrchovištní kleč	0G9 podmáčená borová smrčina	0O9 svěží březodubový bor	0G podmáčený smrkový bor	0T chudý březový bor	0Rt blatkový bor
		3R kyselá reliktní smrčina 0T chudý březový bor 0R rašelinný bor 0R rašelinný bor 9R2 blatkové vrchoviště				
		4R svěží reliktní smrčina 0R7 borová březina				
		5R rašelinná borová smrčina				
		6T podmáčená chudá smrková jedlina				
		6G podmáčená smrková jedlina				
		6R svěží rašelinná smrčina				
		7O svěží jedlová smrčina				
		7P kyselá jedlová smrčina				
		7Q chudá jedlová smrčina				
		7T podmáčená chudá jedlová smrčina				
		7G podmáčená jedlová smrčina				
		7R kyselá rašelinná smrčina				
		8O svěží oglejená (jedlová) smrčina				
		8P kyselá oglejená (jedlová) smrčina				
		8Q podmáčená chudá smrčina				
		8T podmáčená zakrslá smrčina				
		8G podmáčená smrčina				
		8R vrchovištní smrčina				

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	BL	kleč	DB	BK	JV	BŘ	JŘ	OLL	OLŠ
0O	0-10	+10	70-80	---	---	+20	---	---	+13	---	---	---
0T	+35	---	60-80	---	---	0-3	---	---	10-25	---	---	---
0G	+35	---	60-80	---	---	0-3	---	---	10-25	---	---	---
0R	+5	---	80-90	0-5	---	---	---	---	5-10	---	---	---
0Rt	---	---	0-15	80-95	+5	---	---	---	+15	---	---	---
3R	88-98	+3	+7	---	---	---	---	---	+3	---	+2	---
4R	88-98	+3	+7	---	---	---	---	---	+3	---	+2	---
5R	88-98	+3	+7	---	---	---	---	---	+3	---	+2	---
6T	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	---	0-5	+2	---	---
6G	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	---	0-5	+2	---	---
6R	90-96	+	0-5	---	---	---	---	---	1-6	1-3	---	---
7O	65-80	10-30	0-5	---	---	---	5-15	0+	+2	+2	---	---
7P	65-80	10-30	0-5	---	---	---	5-15	0+	+2	+2	---	---
7Q	65-80	10-30	0-5	---	---	---	5-15	0+	+2	+2	---	---
7T	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
7G	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	---	0-5	+2	---	---
7R	90-96	+	0-5	---	---	---	---	---	1-6	1-3	---	---
8O	95-98	+3	0+	---	---	---	---	---	+2	+2	---	---
8P	95-98	+3	0+	---	---	---	---	---	+2	+2	---	---
8Q	85-96	+5	0-3	---	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
8T	85-96	+5	0-3	---	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
8G	85-96	+5	0-3	---	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
8R	80-100	---	---	---	0-3	---	---	---	+10	---	---	+
9R1	0-10	---	0+	---	90-100	---	---	---	+5	---	---	+
9R2	0-10	---	0+	90-100	---	---	---	---	+5	---	---	+

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Podle typu stanoviště nabývají ve zpravidla rozvolněném stromovém patře dominantního zastoupení nejčastěji smrk ztepilý (*Picea abies*), bříza pýřitá (*Betula pubescens*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), b. kleč (*P. mugo*) nebo b. blatka (*P. rotundata*). Jako doprovodné dřeviny se objevují bříza bělokorá (*Betula pendula*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), jedle bělokorá (*Abies alba*), topol osika (*Populus tremula*) a jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*). Z bylin nacházejí uplatnění nejčastěji druhy snášejíci silně kyselá a podmáčená stanoviště jako například zástupci rodu *Vaccinium* – brusnice (*V. myrtillus* - borůvka, *V. uliginosum* – vložyně, *V. vitis-idaea* – brusinka), suchopýr pochvatý (*Eriophorum vaginatum*), rojovník bahenní (*Ledum palustre*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*) a pod. Významnou složku daných společenstev tvoří plošně i druhově hojně zastoupené mechorosty.

V rašelinných lesích nabývá na důležitosti z pohledu ochrany přírody otázka borovice kleče (*Pinus mugo*). Kleč je v našich podmínkách na základě dostupné literatury (Květena ČSR I., Hejný et Slavík /ed./, 1988) původní pouze v Krkonoších, Jizerských horách a na Šumavě (přírodní lesní oblast 21, 22, 13). V ostatních lokalitách je vnímána jako uměle vnesený prvek.

Historie využívání:

Bezpochyby nejdestruktivnějším způsobem využívání těchto stanovišť je těžba rašeliny. Výrazným zásahem je však i změna vodního režimu ať už v důsledku těžby nebo z důvodu zlepšení podmínek pro růst lesních dřevin. Pokles hladiny podzemní vody a následné šíření dřevin (samovolné i umělé) má za následek výraznou změnu přirozené struktury společenstev a světlostních poměrů, čímž je nadále urychlován ústup typických bylinných druhů.

Struktura porostů:

Spíše rozvolněné porosty, které v důsledku vysoké hladiny podzemní vody přecházejí místy až do samovolně vzniklých bezlesých ploch, jež jsou nedílnou a přirozenou součástí rašelinných lesů. Prostor keřové etáže vyplňují ponejvíce mladí jedinci stromových dřevin, z typických keřů se vyjma kleče a jejich případných kříženců vyskytuje jen omezený okruh druhů. Lesní porosty samovolně vznikající nebo uměle založené na sušších okrajových partiích rašelinišť nebo odvodněných částech zpravidla směřují k plnému zápoji stromového patra a následně redukci nižších vegetačních etáží.

Ohrožující faktory:

- těžba rašeliny

- nevhodné meliorační úpravy vedoucí ke snížení, eventuálně zvýšení hladiny vody
- umělá obnova přirozených porostů geneticky nevhodným sadebním materiálem a následná ohrožení genofondu zbytků přirozených populací
- zalesňování přirozeně vzniklých bezlesí
- přeměny blatkových porostů na porosty borovice lesní
- opožděné zpracování nahodilé těžby s následnou kůrovcovou kalamitou

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)**Priority ochrany typu přírodního stanoviště:**

- péče o genofond původních populací dřevin
- zachovat, případně upravit vodní režim tak, aby nedošlo ke zhoršení stavu z hlediska ochrany

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby
- v porostech se zastoupením břízy pýřité udržet její stávající podíl, v případě jejího vyššího zastoupení udržet alespoň podíl udávaný modelem přirozené druhové skladby
- v lokalitách s výskytem populací borovice blatky a v jejich nejbližším okolí neprovádět výsadby borovice lesní (cílem je zamezit jejich spontánnímu křížení)
- nezalesňovat přirozeně vzniklá bezlesí
- ve smrčínách přednostně zpracovávat nahodilou těžbu
- v lokalitách s výskytem blatky přednostně odstraňovat z porostů borovici lesní

Doporučení pro zlepšení současného stavu

- v porostech s větším zastoupením jedle bělokoré vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování zejména využíváním postupů podrobného způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.
- na vhodných lokalitách posílit zastoupení jedle bělokoré, břízy pýřité a populací borovice blatky
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzům škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře

91 E0 SMÍŠENÉ JASANOVO-OLŠOVÉ LUŽNÍ LESY TEMPERÁTNÍ A BOREÁLNÍ EVROPY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L2.1 Horské olšiny s olší šedou	L2.2 Údolní jasonovo-olšové luhy	L2.4 Měkké luhy nížinných řek
SLT (LT)	6L luh olše šedé	1T9 smrková olšina	1U2 vrbový (vrbotopolový) luh
		1G1 vrbová olšina lužní	
		2L potoční luh	
		3L jasanová olšina	
		3U1 javorová jasanina bršlicová	
		5L montánní (jasanová) olšina	

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	BŘ	OS	JV	JS	LP	JL	TP	VR	OLL	OLŠ
1U	---	---	---	10-45	---	---	---	---	10-35	+2	5-15	20-60	+20	---	---
1T	0-15	+	0-5	0-10	---	5-25	+4	---	---	---	---	---	---	60-80	---
1G	---	---	---	---	+	+5	---	+5	---	---	+15	+35	60-95	---	---
2L	---	---	---	45-60	---	---	+	3-8	20-35	3-8	5-15	0-3	---	+5	---
3L	+30	---	---	---	---	+	+	+2	15-30	---	---	---	0+	40-70	0+
3U	+5	5-20	---	10-40	+10	---	---	10-25	15-40	+10	5-15	---	---	+	---
5L	+30	---	---	---	---	+	+	+2	15-30	---	---	---	0+	40-70	0+
6L	10-25	0+	---	---	0+	---	---	0-10	0-20	---	---	---	---	0-5	65-85

Poznámky k modelům:

DB – dub letní

JS – jasan ztepilý, na jižní Moravě i jasan úzkolistý

JL – převážně jilm habrolistý, jilm vaz (jilm horský – převážně od 3. lvs)

TP – topol černý, na jižní Moravě i topol bílý

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Zpravidla víceetážové porosty tvořící vegetační doprovod vodních toků. Společenstva velmi často nabývají liniového charakteru. V dřevinné skladbě se uplatňuje relativně široká škála druhů v závislosti na konkrétních přírodních podmínkách. V nižších vegetačních stupních převažuje vrba bílá (*Salix alba*), v. křehká (*S. fragilis*), topol bílý (*Populus alba*), t. černý (*P. nigra*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), případně j. úzkolistý (*F. angustifolia*), javor mléč (*Acer platanoides*), j. klen (*A. pseudoplatanus*) a babyka (*A. campestre*). Na chudých trvale zamokřených stanovištích, zejména na glejích, vstupuje do spektra přirozeně zastoupených dřevin v 1. lesním vegetačním stupni smrk ztepilý (*Picea abies*). Ten se dále přirozeně uplatňuje v jasanových olšinách 3L, montánních jasanových olšinách 5L a v luzích olše šedé (*Alnus incana*) 6L. Poslední jmenovaná společenstva doprovázejí zejména břehy bystrin v horských polohách, případně v chladných podhorských údolích.

Historie využívání:

Obecně lze konstatovat, že se jedná o společenstva člověkem dlouhodobě ovlivňovaná. Přesto, díky specifčnosti stanovišť, která obsazují, a značné schopnosti pařezové výmladnosti části přirozeně zastoupených dřevin, nevedl dopad lidského vlivu k jejich destrukci. Lidské osídlení soustředěné v minulosti zejména do okolí vodních toků mělo sice za následek omezení plochy jejich přirozeného výskytu, na druhou stranu však nelze pominout, že vhodné hospodaření stimulující protierozní a přirozeně meliorační schop-

nosti těchto porostů mělo nemalý podíl na vytváření současné podoby krajiny.

Struktura porostů:

Současné porosty mají charakter jak vysokého lesa, tak i pařezin a lesa sdruženého s hojnou účastí keřových dřevin. Pařezové výmladnosti, zejména olše lepkavé, se využívá ke snížení nebezpečí vzniku břehových nátrží vývratem vzrostlých stromů. Z pohledu ochrany typu stanoviště není ani tak důležitý hospodářský tvar porostů, jako přítomnost a dostupnost vody, a to i formou periodických či občasných záplav.

Ohrožující faktory:

- nevhodné zásahy do vodního režimu krajiny
- přeměna druhové skladby porostů na porosty geograficky nepůvodních dřevin
- šíření invazních dřevin - javor jasanolistý (*Acer negundo*), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- v odůvodněných případech obnovit vodní režim nezbytný pro zachování příznivého stavu tohoto typu přírodního stanoviště

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se zastoupením jasanu nebo topolu černého nižším než udává model přirozené druhové skladby udržet jejich stávající podíl, v porostech, ve kterých je zastoupení vyšší, zachovat alespoň podíl odpovídající uvedenému modelu PDS, a to i přes to, že jasan ani topol černý nejsou na těchto stanovištích označeny vyhláškou č. 83/1996 Sb. za dřeviny základní, meliorační či zpevňující

Doporučení pro zlepšení dochovaného stavu:

- lesy původních druhů dřevin na stanovištích lesních typů 1G1 a 1U2 po dohodě mezi vlastníkem lesa a orgánem ochrany přírody navrhnout k zařazení do kategorie lesů zvláštního určení (§8 odst.2 písm.f zákona č. 289/1995 Sb. o lesích). Týká se především unikátních stanovišť, vázaných na vodohospodářsky neupravené úseky vodních toků
- porostní skupiny s druhově bohatou skladbou dřevin přednostně obnovovat opět na porostní skupiny smíšené se zastoupením většího počtu druhů dřevin přirozené druhové skladby
- podle charakteru a rozlohy biotopů upřednostňovat velikost holých sečí do 1 ha
- ve vybraných porostech zachovat, případně obnovit tradiční obhospodařování lesa formou pařezin či lesa středního
- stanoviště L2.4 – unikátní zachovalé porosty dřevin přirozené druhové skladby na SLT 1U2 ponechávat po dohodě mezi vlastníkem lesa a příslušným orgánem ochrany přírody bez úmyslných těžebních zásahů
- při obnově lesa netěžit břehové porosty vodních toků s výjimkou výběru (druhového, tvarového, zdravotního) jednotlivých dřevin a nezbytné údržby břehových porostů (riziko překážky a omezení průtoku nebo vzniku břehových nátrží vývratem stromu)

91 FO SMÍŠENÉ LUŽNÍ LESY S DUBEM LETNÍM, JILMEM VAZEM A JILMEM HABROLISTÝM, JASANEM ZTEPILÝM NEBO JASANEM ÚZKOLISTÝM PODÉL VELKÝCH ŘEK ATLANTSKÉ A STŘEDOEVROPSKÉ PROVINCE

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L2.3 Tvrdé luhy nížinných řek
SLT (LT)	1L jilmový luh
	1U1 topolový luh

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	DB	HB	OS	JV	JS	LP	JL	TP	VR	BB	OLL
1L	35-65	0-10	+	1-6	10-25	2-15	10-30	+10	+5	0-5	+5
1U	10-45	---	+	---	10-35	+2	5-15	20-60	+20	---	2-20

Poznámky k modelům:

DB – dub letní

JS – jasan ztepilý, na jižní Moravě i jasan úzkolistý

JL – převážně jilm habrolistý, jilm vaz

TP – topol černý, na jižní Moravě i topol bílý

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Povětšinou dvou až tříetážové převážně dubové nebo jasanové porosty, vyskytující se v říčních úvalech a nížinných pánvích. Kromě dominantního dubu letního (*Quercus robur*) a jasanu ztepilého (*Fraxinus excelsior*) je další významnou dřevinou stromového patra v poslední době ustupující jilm habrolistý (*Ulmus minor*), na jižní a střední Moravě doprovázený jasanem úzkolistým (*Fraxinus angustifolia*). Vtroušeně se vyskytují jilm vaz (*Ulmus laevis*), javor babyka (*Acer campestre*), střemcha obecná (*Prunus padus*) a lípa srdčitá (*Tilia cordata*). V sušších polohách doplňuje pestrou dřevinnou skladbu habr obecný (*Carpinus betulus*), na vlhčích lokalitách se lze setkat s olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) a topolem černým (*Populus nigra*), na jižní a střední Moravě též s topolem bílým (*Populus alba*). Porosty bývají pravidelně anebo alespoň občas zaplavované. Hladina podzemní vody je v průběhu roku silně rozkolísaná.

Historie využívání:

V případě tvrdých luhů se jedná o stanoviště člověkem dlouhodobě přímo (dřevinná skladba a tvar lesa) i nepřímo (zejména úpravy vodního režimu) ovlivňovaná. Změňování celkové rozlohy lužních lesů v minulosti bylo důsledkem rozšiřujícího se zemědělského využívání krajiny. Hlavním negativním faktorem však byly zejména nevhodné regulační úpravy vodních toků v minulém století, díky nimž došlo na mnohých místech ke zcela zásadnímu narušení vodního režimu dříve periodicky zaplavovaného území. Dřívější využívání lesů za účelem získání palivového dříví mělo v mnoha případech výrazný dopad na strukturu porostů. Důsledkem uvedeného způsobu hospodaření byl převážně střední les a pařeziny kombinované případně v horní etáži s rozvolněným porostem starých dubových výstavek. Po 2. světové válce se započalo s přímým i nepřímým převodem pařezin na les

vysoký. Mnoho porostů má v současné době charakter předřezaného středního lesa.

Struktura porostů:

Současné porosty mají tvar lesa vysokého, nízkého nebo středního, poměrně bohaté je keřové patro. Hospodářský tvar lesa nemá na ochranu dochovaného stavu typu stanoviště významný vliv, rozhodujícím faktorem je záplavový fenomén a s ním spojená dostupnost vody v daném území.

Ohrožující faktory:

- necitlivé regulace vodních toků, odvodňování pozemků
- přeměna druhové skladby porostů na porosty geograficky nepůvodních dřevin
- výsadby dřevin křížících se s původními druhy (hybridní topoly)
- šíření invazních dřevin – javor jasanolistý (*Acer negundo*), v sušších místech akát (*Robinia pseudacacia*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- v odůvodněných případech obnovit vodní režim nezbytný pro zachování příznivého stavu tohoto typu přírodního stanoviště

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se zastoupením jasanu nebo topolu černého (TPC zejména na SLT 1U) nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet jejich stávající podíl, v porostech, ve kte-

rých je zastoupení vyšší, zachovat alespoň podíl odpovídající uvedenému modelu PDS, a to i přes to, že jasan ani topol černý nejsou na těchto stanovištích označeny vyhláškou č. 83/1996 Sb. za dřeviny základní, meliorační či zpevňující

- šetřit porostní podúroveň a keře

Doporučení pro zlepšení dochovaného stavu:

- podle charakteru a rozlohy biotopů upřednostňovat velikost holých sečí do 1 ha

- ve vybraných porostech zachovat, případně obnovit tradiční obhospodařování lesa formou pařezin či lesa středního
- porostní skupiny s druhově bohatou skladbou dřevin přednostně obnovovat opět na porostní skupiny smíšené se zastoupením většího počtu druhů dřevin přirozené druhové skladby
- při obnově lesa netěžit břehové porosty vodních toků s výjimkou výběru (druhového, tvarového, zdravotního) jednotlivých dřevin a nezbytné údržby břehových porostů (riziko překážky a omezení průtoku nebo vzniku břehových nátrží vývratem stromu)

91 GO PANONSKÉ DUBOHABŘINY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L3.3 Karpatské dubohabřiny	L3.4 Panonské dubohabřiny
SLT (LT)	2I5 uléhavá buková doubrava se třtinou rákosovitou na plošinách a mírných svazích	1A9 javorohabrová doubrava vápencová se strdivkou jednokvětou
	2S svěží buková doubrava	1C suchá habrová doubrava
	2H hlinitá buková doubrava	1S habrová doubrava na písčích
	2B bohatá buková doubrava	1B bohatá habrová doubrava lipnicová
	2O5 (jedlo)buková doubrava ostricová na sníženinách plošin a hřbetech	1D obohacená habrová doubrava
		1V2 vlhká habrová doubrava bršlicová
		1O3 lipová doubrava se třtinou rákosovitou
		2X dřinová doubrava s bukem

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	JD	BO	DB	BK	HB	BŘ	OS	JV	JS	LP	JL	BŘK	MK	BB	TS	OLL
1S	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1C	0-10	---	55-75	0-15	0-30	---	---	0+	0-2	5-15	---	0+	---	0+	---	---
1B	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1D	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1A	+2	+5	40-60	+25	0-20	---	---	2-25	0-3	5-20	+8	0-2	---	0-3	0-1	---
1V	0-10	---	45-65	0-15	+15	---	+5	+10	+20	5-15	+10	---	---	0-2	---	+5
1O	0-15	---	60-75	0-10	2-15	---	+3	+5	+3	8-20	+	---	---	---	---	+3
2X	---	---	50-60	3-25	5-15	---	---	0-5	0+	5-15	0+	+5	+	+	+	---
2I	---	0-15	50-70	0-25	0-10	+10	---	---	---	5-15	---	---	---	---	---	---
2S	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2B	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2H	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2O	0-15	---	60-75	0-10	2-15	---	+3	+5	+3	8-20	+	---	---	---	---	+3

Poznámky k modelům:

- převážně dub zimní na SLT 1C, 1B, 1D, 1A, 2X, 2I, 2S, 2B, 2H
- převážně dub letní na SLT 1V, 2O
- převážně proměnlivé zastoupení dubu letního a dubu zimního na SLT 1S, 1O

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Panonské dubohabřiny mají hlavní areál svého rozšíření v oblasti jižní Moravy, dále v obvodových pahorkatinách karpatských pohoří a na jižním okraji Dražanské vrchoviny. Vyskytují se povětšinou na živných stanovištích 1. a 2. lesního vegetačního stupně, setkat se však s nimi můžeme i na půdách kyselých, případně i na stanovištích ovlivněných vodou či obohacených humusem. Převažujícími dřevinami stromového patra jsou dub zimní (*Quercus petraea*), dub letní (*Q. robur*) a habr obecný (*Carpinus betulus*), v podúrovni je poměrně častá příměs javoru babyky (*Acer campestre*) či jeřábu břeku (*Sorbus torminalis*). Vitální babyka se přitom v některých lokalitách na jižní Moravě chová silně expanzivně, což značně komplikuje proces obnovy zejména dubových porostů. Další významnou dřevinou stromového patra je lípa srdčitá (*Tilia cordata*), v závislosti na stanovištních podmínkách se vyskytují vtroušeně i javor mléč (*Acer platanoides*), jedle bělokora (*Abies alba*) a buk lesní (*Fagus sylvatica*).

Historie využívání:

V převážné většině případů se jedná o porosty člověkem dlouhodobě ovlivňované. Stálá potřeba palivového dříví vedla v minulosti k výmladkovému způsobu hospodaření a k postupnému převodu původních porostů na les nízký. Několikagenerační pěstování

lesa formou pařezin ovlivnilo kromě tvaru a struktury lesa pravděpodobně i druhovou skladbu porostů, ve které upřednostnilo dub a habr před ostatními dřevinami přirozené druhové skladby. Po 2. světové válce se započalo s přímým i nepřímým převodem pařezin na les vysoký.

Struktura porostů:

Důsledkem uvedeného způsobu hospodaření jsou povětšinou nepravé kmenoviny s poměrně jednoduchou vertikální strukturou, výjimkou na těchto stanovištích však není ani les střední nebo vysoký. V některých rozvolněnějších dubohabřinách na jižní Moravě se v podúrovni stále více prosazuje expandující babyka. Její nárosty jsou v maximální možné míře likvidovány při obnově lesa, starší jedinci se z porostů vyřezávají v rámci výchovných zásahů. Sporadický výskyt keřů a určitá ochuzenost bylinného patra jsou důsledkem dlouhodobého převážení honiteb.

Ohrožující faktory:

- přeměna porostů s přírodě blízkou dřevinnou skladbou na porosty geograficky nepůvodních dřevin, případně na porosty s převahou borovice lesní
- šíření invazních dřevin – trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)

- expanzivní chování javoru babyky (*Acer campestre*) na L3.4
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- dle možností zamezit další expanzi babyky na L3.4
- část porostů zachovat ve formě pařezin nebo lesa středního

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v rámci obnovy, péče o kultury a nárosty a při výchově porostů odstraňovat případně expandující babyku
- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby

Doporučení pro zlepšení současného stavu

- u vybraných porostů zachovat, případně obnovit hospodářský tvar lesa nízkého či středního

91H0 PANONSKÉ ŠIPÁKOVÉ DOUBRAVY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L6.1 Perialpidské bazifilní teplomilné doubravy
SLT (LT)	1C suchá habrová doubrava
	1H6 habrodřínová doubrava kamejková
	1X dřínová doubrava

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	JD	BO	DB	DBP	BK	HB	BŘ	JV	JS	JL	LP	BŘK	MK	BB
1C	---	0-10	55-75	---	0-15	0-30	---	0+	0-2	---	5-15	0+	---	0+
1H	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	0-5	0-3	0-3	5-15	0+	---	0+
1X	---	---	20-60	10-60	---	5-25	0-5	0+	0+	0+	+10	+5	+5	+10

Poznámky k modelům:

DB – převážně dub zimní

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Zaslouženou pozornost vzbuzují daná společenstva zejména druhově velmi bohatou bylinnou složkou a výskytem řady vzácných a ohrožených taxonů. Dlouhotrvající zájem uchovat tato stanoviště dokresluje fakt, že převážná většina porostů v lokalitách soustavy Natura 2000 mapovaných v této jednotce (94%) je součástí již existujících zvláště chráněných území. Takto vysoké procento odráží vedle značné biologické hodnoty společenstev také jejich relativně maloplošný výskyt v ČR a v neposlední řadě i extrémní přírodní podmínky často za hranicí možností běžného lesního hospodaření.

Dominantně zastoupenými stromovými dřevinami jsou dub pýřitý (*Quercus pubescens*) a dub zimní (*Q. petraea*). Zpravidla jednotlivou příměs tvoří habr obecný (*Carpinus betulus*), javor babyka (*Acer campestre*), jeřáb břek (*Sorbus torminalis*), j. muk (*S. aria*), případně další teplomilné druhy schopné snášet i déletrvající období nedostatku vody v půdě.

Historie využívání:

Dlouhodobý vliv člověka se vyhnul snad jen nejextrémnějším polohám obnažených skalních stěn, do kterých daný typ stanoviště nezřídka přechází. Pastva dobytka, těžba palivového a stavebního dříví i záměrná likvidace stromového krytu za účelem odlesnění modelovaly dnešní podobu těchto společenstev. Podobně jako u dalších typů doubrav, i zde došlo v důsledku uvedených vlivů ke zjednodušení porostní struktury a otevření většího prostoru pro výskyt náročnějších druhů v bylinném podrostu.

Struktura porostů:

Světlé lesy nezřídka tvaru lesa nízkého nebo středního. Bohatost keřového patra včetně zmlazení stromových dřevin je nepřímou úměrná stavům spárkaté zvěře.

Ohrožující faktory:

- přeměna porostů blízkých se modelu přirozené druhové skladby na porosty geograficky nepůvodních dřevin, případně na porosty s převahou borovice lesní
- šíření invazních dřevin – trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), případně pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- zachovat podíl dubu pýřitého v druhové skladbě porostů
- nalézt a podporovat vhodné způsoby obnovy porostů s maximálním podílem obnovy přirozené
- část porostů zachovat ve formě pařezin nebo lesa středního

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- podíl dubu pýřitého odpovídající alespoň jeho výši před započítáním obnovy porostní skupiny zabezpečit přirozenou obnovou nebo sazenicemi vypěstovanými ze žaludů místních populací šipáku
- rozsah a intenzita obnovních zásahů musí respektovat charakter porostů a rozlohu typu přírodního stanoviště v lokalitě
- při výchově porostů šetřit porostní podúroveň a keře

Doporučení pro zlepšení dochovaného stavu:

- vybrané lesní porosty dřevin přirozené druhové skladby po dohodě mezi vlastníkem lesa a orgánem ochrany přírody navrhnout k zařazení do kategorie lesa zvláštního určení (§ 8 odst. 2 písm.f) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích)
- u vybraných porostů zachovat, případně obnovit hospodářský tvar lesa nízkého či středního

91 IO EUROSIBIŘSKÉ STEPŇÍ DOUBRAVY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L6.2 Panonské teplomilné doubravy na spraši	L6.3 Panonské teplomilné doubravy na písku	L6.4 Středoevropské bazilní teplomilné doubravy	L6.5 Acidofilní teplomilné doubravy, porosty s kručinkou chlupatou
SLT (LT)	1X dřínová doubrava	1S (habrová) doubrava na píscích	1X dřínová doubrava	1Z zakrslá doubrava
	1C suchá habrová doubrava	1D1 obohacená habrová doubrava na mělkých překryvech vátých písků	1Z zakrslá (habrová) doubrava	1C1 suchá doubrava biková
	1H sprašová habrová doubrava	1C suchá habrová doubrava	1K kyselá doubrava	
			1H sprašová habrová doubrava	
			1B bohatá habrová doubrava	
			1D obohacená habrová doubrava	
			1W bohatá habrová doubrava vápencová	
			1O lipová doubrava	
			2Z zakrslá buková doubrava	
			2A9 javorobuková doubrava	
			2C vysychavá buková doubrava	
			2S svěží buková doubrava	
			2H hlinitá buková doubrava	
			2B bohatá buková doubrava	
			2W vápencová buková doubrava	

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	JD	BO	DB	DBP	BK	HB	BŘ	OS	JV	JS	LP	JL	BŘK	MK	BB	TS	OLL
1X	---	---	20-60	10-60	---	5-25	0-5	---	0-+	0-+	+10	0-+	+5	+5	+10	---	---
1Z	---	+15	70-90	---	---	+10	+15	---	---	---	+10	---	+	+	---	---	---
1K	---	0-15	50-70	---	0-25	0-10	+10	---	---	---	5-15	---	---	---	---	---	---
1S	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
1C	0-10	55-75	---	0-15	0-30	---	---	0-+	0-2	5-15	---	0-+	---	0-+	---	---	---
1B	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
1W	---	---	60-70	---	0-30	+15	---	---	+5	+3	3-15	+	0-+	---	0-3	---	---
1H	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
1D	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
1O	0-15	---	60-75	---	0-10	2-15	---	+3	+5	-3	8-20	+	---	---	---	---	-3
2Z	---	+25	45-70	---	5-35	0-5	+10	---	---	---	+10	---	---	---	---	---	---
2S	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
2C	---	0-10	55-75	---	0-15	0-30	---	---	0-+	0-2	5-15	---	0-+	---	0-+	---	---
2B	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
2W	---	---	60-70	---	0-30	+15	---	---	+5	+3	3-15	+	0-+	---	0-3	---	---
2H	+5	0-5	50-70	---	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0-+	---	0-+	---	---
2A	+2	+5	40-60	---	+25	0-20	---	---	2-25	0-3	5-20	+8	0-2	---	0-3	0-1	---

Poznámky k modelům:

- převážně dub zimní na SLT 1X, 1Z, 1K, 1C, 1B, 1W, 1H, 1D, 2Z, 2S, 2C, 2B, 2W, 2H, 2A
- převážně proměnlivé zastoupení dubu letního a dubu zimního na SLT 1S, 1O

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Rovinaté terény, ploché hřbety nebo mírné svahy v polohách 1. – 2. lesního vegetačního stupně jsou lokality nejčastěji obsazované společenstvy řazenými k danému typu přírodního stanoviště. Široké rozpětí stanovištních podmínek prozrazuje škála zastoupených edafických kategorií, které v systému lesnické typologie náležejí do ekologických řad: extrémní, kyselé, živné, obohacené a oglejené.

Dominantními dřevinami stromového patra jsou dub zimní (*Quercus petraea*) a dub letní (*Q. robur*), ke kterým se jako příměs připojují nejčastěji javor babyka (*Acer campestre*) a habr obecný (*Carpinus betulus*). V nejteplejších polohách, zejména na bazických substrátech, nachází uplatnění dub pýřitý (*Q. pubescens*).

Historie využívání:

Světlé, zpravidla jednoetážové, rozvolněné porosty s druhově bohatým bylinným patrem jsou z převážné většiny výsledkem hospodářské činnosti člověka. Využívání lesů k pastvě dobytka a výmladkové hospodářství vedly ke zjednodušení prostorové a druhové skladby porostů, čímž byly vytvořeny vhodné podmínky pro uplatnění teplomilnějších a světlomilnějších druhů v bylinném podrostu. Dnešní podoba lesních porostů často s pouze sporadickým výskytem keřových dřevin je do značné míry podmíněna vysokými stavy spárkaté zvěře.

Struktura porostů:

Zpravidla jednoduchá struktura lesních porostů čítající druhově, výškově a věkově stejnorodou stromovou etáž a často velmi

rozmanitou etáž bylinnou je podmíněna několika faktory. Předně je to světlomilnost dubu coby hlavní dřeviny a od ní odvislé způsoby hospodaření, preferující různě velké holosečné obnovní prvky. Dále způsob využívání lesních porostů v minulosti vedoucí k upřednostňování dubu jako dřeviny, která poskytuje tvrdé dřevo, je schopna pařezové výmladnosti a v neposlední řadě produkuje plody, které tvořily vítané zpestření potravy v lese paseného dobytka. Neopominutelné jsou v této souvislosti již zmiňované neúměrně vysoké stavy zvěře.

Ohrožující faktory:

- přeměna porostů blížících se modelu přirozené druhové skladby na porosty geograficky nepůvodních dřevin, případně na porosty s převahou borovice lesní
- šíření invazních dřevin - trnovník akát (*Robinia pseudacacia*) a pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- věnovat zvýšenou pozornost dubu pýřitému
- část porostů zachovat ve formě pařezin nebo lesa středního

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- podíl dubu pýřitého odpovídající alespoň jeho výši před započítáním obnovy porostní skupiny zabezpečit přirozenou obnovou nebo sazenicemi vypěstovanými z žaludů místních populací šipáku

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- u vybraných porostů zachovat, případně obnovit hospodářský tvar lesa nízkého či středního

91 TO STŘEDOEVRÓPSKÉ LIŠEJNÍKOVÉ BORY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L8.1 Boreokontinentální bory
SLT (LT)	OZ zakrslý reliktní bor
	OY skeletový a roklinový bor
	OC hadcový bor
	OM chudý bor
	OP kyselý jedlodubový bor
	OQ chudý jedlodubový bor

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	BŘ
OZ	0-5	0-5	85-95	0-5	0-5	+10
OY	20-80	0-3	20-80	0+	0-20	+10
OC	0-20	0-2	70-95	0-15	0-5	+5
OM	0-4	---	80-90	+25	0-25	2-10
OP	0-10	+10	70-80	+20	---	+13
OQ	0-10	+10	70-80	+20	---	+13

Poznámky k modelům:

DB – dub zimní

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Přirozené acidofilní bory s bohatým výskytem lišejníků. Dominantním druhem stromového patra je borovice lesní (*Pinus sylvestris*), ke které se zpravidla jako vtroušené dřeviny přidávají bříza bělokora (*Betula pendula*) a dub zimní (*Quercus petraea*). Druhově chudé bylinné patro s nízkou pokryvností odpovídá minerálně chudým a suchým stanovištím. Z typických zástupců této etáže lze jmenovat metličku křivolakou (*Avenella flexuosa*), kostřavu ovčí (*Festuca ovina*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*), brusnici borůvku (*Vaccinium myrtillus*), b. brusinku (*V. vitis-idaea*).

Historie využívání:

Vzhledem k nepřístupným polohám (SLT OZ, OY, OC) obsazeným společenstvy této jednotky, a hospodářsky nepříznivým podmínkám daných stanovišť (minerálně chudé, mělké, silně vysychavé půdy) nebyly v minulosti a nejsou zpravidla ani nyní tyto lesy výrazným způsobem přímo hospodářsky ovlivňovány. Naproti tomu lesní porosty na ostatních uváděných SLT (OM, OP, OQ) jsou běžně lesnický obhospodařované.

Struktura porostů:

Světlé porosty na extrémních stanovištích nezřídka zakrslého vzrůstu s nevýrazným keřovým patrem tvořeným například krušinou olšovou (*Frangula alnus*), případně jeřábem ptačím (*Sorbus aucuparia*). Přirozeně chudá porostní struktura je podmíněna charakterem stanoviště. Na produkčních stanovištích odpovídá struktura porostů běžným borovým porostům 1. a 2. lvs.

Ohrožující faktory:

- přeměna porostů blížících se modelu přirozené druhové skladby na porosty geograficky nepůvodních dřevin
- šíření invazních dřevin – borovice černá (*Pinus nigra*), b. vejmutovka (*P. strobus*), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), příp. pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- péče o genofond dřevin přirozené druhové skladby
- podle možností konkrétních lokalit vytvářet podmínky pro přirozenou obnovu dřevin přirozené druhové skladby, přitom však nepřipustit přeměnu borového porostního typu na smrkový (s výjimkou SLT OY, případně přechodových SLT)

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- rozsah a způsob provedení případné přípravy půdy musí být přiměřený biologické hodnotě keřového a bylinného patra
- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokora nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokora vyšší, zabezpečit alespoň její podíl, odpovídající modelu přirozené druhové skladby.

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- vhodné porosty ponechat samovolnému vývoji pouze s případným omezením výskytu geograficky nepůvodních dřevin
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře
- na produkčních stanovištích volit dle okolností jemnější (byť i holosečné) obnovní prvky
- zastoupení břízy bělokora udržet alespoň v hodnotách udávaných modelem přirozené druhové skladby pro daný SLT

91 U0 SARMATSKÉ LESOSTEPNÍ BORY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L8.2 Lesostepní bory
SLT (LT)	0X dealpínský bor
	2Z4 zakrslá buková doubrava s valečkou prapořitou
	2C4 vysychavá buková doubrava s valečkou prapořitou

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	BO	DB	DBP	BK	HB	BŘ	JV	JS	LP	BŘK	MK	BB
0X	75-90	5-15	0-+	0-15	0-5	0-5	---	---	+5	0-+	0-+	0-+
2Z	+25	45-70	---	5-35	0-5	+10	---	---	+10	---	---	---
2C	0-10	55-75	---	0-15	0-30	---	0-+	0-2	5-15	0-+	---	0-+

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Rozvolněné porosty borovice lesní s duby a břízou pýřitou jako přimíšenými dřevinami. V keřovém patru se zpravidla uplatňuje svída krvavá (*Cornus sanguinea*), skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*), krušina olšová (*Frangula alnus*), jalovec obecný (*Juniperus communis*), jeřáb muk (*Sorbus aria*) a další. Dominantními druhy bohaté bylinné etáže jsou ostrice chabá (*Carex flacca*), o. nízká (*C. humilis*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*) a černohlávek velkokvětý (*Prunella grandiflora*). Význačná je přítomnost zástupců vstavačovitých.

Historie využívání:

Z dlouhodobých lidských vlivů je třeba uvést zejména pastvu. Minimalizací výskytu keřových dřevin v jejím důsledku byly vytvořeny optimální podmínky pro rozvoj bylinné vegetace. Pominout nelze ani těžbu dřeva, či pravděpodobné posilování podílu borovice lesní na stanovištích zakrslých a vysychavých doubrav.

Struktura porostů:

Porosty borovice lesní zpravidla nevykazují známky strukturně bohatého lesa. Stromové patro bývá výškově vyrovnané. Druhově rozrůzněné keřové patro přímo ovlivňuje svým zápojem podobu bylinného krytu.

Ohrožující faktory:

- přeměna porostů blízkých se modelu přirozené druhové skladby na porosty geograficky nepůvodních dřevin

- šíření invazních dřevin - borovice černá (*Pinus nigra*), b. vejmutovka (*P. strobus*), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), příp. pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- zachovat a podporovat přirozenou druhovou diverzitu daných společenstev
- zabránit šíření invazních dřevin: borovice černé (*Pinus nigra*), b. vejmutovky (*P. strobus*), trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), příp. pajasanu žláznatého (*Ailanthus altissima*)

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- rozsah a způsob provedení případné přípravy půdy musí být přiměřený biologické hodnotě keřového a bylinného patra

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře
- na produkčních stanovištích volit dle okolností jemnější (byť i holosečné) obnovní prvky
- zastoupení břízy bělokoré udržet alespoň v hodnotách udávaných modelem přirozené druhové skladby pro daný SLT

9110 BUČINY TYPU LUZULO-FAGETUM

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.4 Acidofilní bučiny
	SLT (LT) 0N smrkový bor a borová smrčina
	3Z zakrslá dubová bučina
	3Y skeletová dubová bučina
	3N kamenitá kyselá dubová bučina
	3M chudá dubová bučina
	3I uléhavá kyselá dubová bučina
	3K kyselá dubová bučina
	3S8 svěží dubová bučina ochuzená
	3O jedlodubová bučina
	4Z zakrslá bučina
	4Y skeletová bučina
	4N kamenitá kyselá bučina
	4M chudá bučina
	4I uléhavá kyselá bučina
	4K kyselá bučina
	4S5 svěží bučina ochuzená
	4O svěží dubová jedlina
	4P kyselá dubová jedlina
	4Q chudá dubová jedlina
	4G podmáčená dubová jedlina
	5Z zakrslá jedlová bučina
	5Y skeletová jedlová bučina
	5N kamenitá kyselá jedlová bučina
	5M chudá jedlová bučina
	5I uléhavá kyselá jedlová bučina
	5K kyselá jedlová bučina
	5S6 svěží jedlová bučina ochuzená
	5O svěží (buková) jedlina
	5P kyselá jedlina
	5Q chudá jedlina
	5T podmáčená chudá jedlina
	5G podmáčená jedlina
	6Z zakrslá smrková bučina
	6Y skeletová smrková bučina
	6N kamenitá kyselá smrková bučina
	6M chudá smrková bučina
	6I uléhavá kyselá smrková bučina
	6K kyselá smrková bučina
	6S4 svěží smrková bučina ochuzená
	6O svěží smrková jedlina
	6P kyselá smrková jedlina
	6Q chudá smrková jedlina

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	HB	BŘ	OS	JV	JŘ	JS	LP	JL	OLL
0N	20-80	0-3	20-80	0-+	0-20	---	+10	---	---	---	---	---	---	---
3Z	---	---	+45	15-35	35-50	---	+10	---	---	---	---	---	---	---
3Y	---	+3	+45	5-25	40-65	---	+5	---	+	---	---	---	---	---
3N	0-+	10-20	0-+	10-30	60-70	---	+5	---	0-3	---	---	+10	---	---
3M	---	+10	+15	25-40	30-60	---	+10	---	---	---	---	+10	---	---
3I	0-8	7-20	+12	0-10	50-70	---	+10	---	---	---	---	+5	---	---
3K	---	7-20	---	5-30	50-70	0-3	+5	---	---	---	---	+12	---	---
3Sc	---	7-20	---	5-30	50-70	0-3	+5	---	---	---	---	+12	---	---
3O	0-+	30-40	---	15-35	20-40	0-5	---	+	+5	---	+2	2-15	+1	---
4Z	0-+	+5	+45	+15	50-65	---	+10	---	---	---	---	---	---	---
4Y	0-+	+5	+45	+10	55-70	---	+5	---	+	---	---	---	---	---
4N	0-+	10-20	0-+	10-30	60-70	---	+5	---	0-3	---	---	+10	---	---
4M	---	+10	+15	25-40	30-60	---	+10	---	---	---	---	+10	---	---
4I	0-8	7-20	+12	0-10	50-70	---	+10	---	---	---	---	+5	---	---
4K	---	7-20	---	5-30	50-70	0-3	+5	---	---	---	---	+12	---	---
4Sc	---	7-20	---	5-30	50-70	0-3	+5	---	---	---	---	+12	---	---
4O	0-2	30-40	0-5	30-45	10-25	---	+	+3	---	---	---	+10	---	---
4P	0-10	30-40	0-25	30-40	10-20	---	+3	+3	---	---	---	+5	---	---
4Q	0-5	20-35	+25	35-50	+15	---	5-15	+5	---	---	---	---	---	---
4G	+10	35-65	+8	35-65	0-5	0-+	+	+1	---	---	---	+5	---	+6
5Z	5-25	+5	---	---	50-65	---	+10	---	---	---	---	---	---	---
5Y	5-35	+10	+15	---	45-65	---	+5	---	+2	+	---	---	---	---
5N	2-15	15-35	+15	---	45-70	---	1-8	---	+2	---	---	0-2	---	---
5M	0-8	7-20	+12	0-10	50-75	---	+10	---	---	---	---	+5	---	---
5I	3-15	20-40	+10	---	45-65	---	+1	---	---	---	---	+	---	---
5K	3-15	20-40	+10	---	45-65	---	+1	---	---	---	---	+	---	---
5S	3-15	30-40	---	---	40-65	---	---	---	+8	---	+	+3	+1	---
5O	10-45	40-65	---	---	10-30	---	---	+3	---	---	---	---	---	+
5P	10-55	40-65	0-15	---	5-20	---	+	0-2	---	---	---	---	---	---
5Q	0-5	20-35	+25	35-50	+15	---	5-15	+5	---	---	---	---	---	---
5T	+20	15-40	15-40	10-60	---	---	5-20	+	---	---	---	---	---	0-+
5G	20-55	30-60	+15	0-+	0-5	---	+	+1	0-+	+	---	---	---	+6
6Z	30-60	+5	5-25	---	25-50	---	+10	---	---	+5	---	---	---	---
6Y	40-70	+10	+5	---	15-45	---	+5	---	+5	+5	---	---	---	---
6N	20-35	10-30	+15	---	40-60	---	0-8	---	0-2	+	---	---	---	---
6M	20-40	10-30	+5	---	45-65	---	+5	---	---	+	---	---	---	---
6I	20-40	10-30	+5	---	45-65	---	+5	---	---	+	---	---	---	---
6K	20-40	10-30	+5	---	45-65	---	+5	---	---	+	---	---	---	---
6S	20-35	20-35	---	---	40-65	---	---	---	+8	+	+	+	+1	---
6O	10-45	40-65	---	---	10-30	---	---	+3	---	---	---	---	---	+
6P	10-55	40-65	0-15	---	5-20	---	+	0-2	---	---	---	---	---	---
6Q	10-55	40-65	0-15	---	5-20	---	+	0-2	---	---	---	---	---	---

Poznámky k modelům:

- převážně dub zimní na SLT 0N, 3Z, 3Y, 3N, 3M, 3I, 3K, 3S, 4Z, 4Y, 4N, 4M, 4I, 4K, 4S, 5M
- převážně dub letní na SLT 3O, 4O, 4P, 4Q, 4G, 5Q, 5T, 5G

Vzhledem k šíři vymezení typu přírodního stanoviště byly dočleněny soubory lesních typů rozčleněny na typická stanoviště kyselých bučin a na stanoviště, která svým charakterem umožňují jen okrajový výskyt zájmových společenstev, a to následovně:

Typická stanoviště kyselých bučin

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.4 Acidofilní bučiny
SLT (LT)	3Z zakrslá dubová bučina
	3Y skeletová dubová bučina
	3N kamenitá kyselá dubová bučina
	3M chudá dubová bučina
	3I uléhavá kyselá dubová bučina
	3K kyselá dubová bučina
	4Z zakrslá bučina
	4Y skeletová bučina
	4N kamenitá kyselá bučina
	4M chudá bučina
	4I uléhavá kyselá bučina
	4K kyselá bučina
	5Z zakrslá jedlová bučina
	5Y skeletová jedlová bučina
	5N kamenitá kyselá jedlová bučina
	5M chudá jedlová bučina
	5I uléhavá kyselá jedlová bučina
	5K kyselá jedlová bučina
	6Z zakrslá smrková bučina
	6Y skeletová smrková bučina
	6N kamenitá kyselá smrková bučina
	6M chudá smrková bučina
	6I uléhavá kyselá smrková bučina
	6K kyselá smrková bučina

Okrajová stanoviště kyselých bučin

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.4 Acidofilní bučiny
SLT (LT)	0N smrkový bor a borová smrčina
	S8 svěží dubová bučina ochuzená
	3O jedlodubová bučina
	4S5 svěží bučina ochuzená
	4O svěží dubová jedlina
	4P kyselá dubová jedlina
	4Q chudá dubová jedlina
	4G podmáčená dubová jedlina
	5S6 svěží jedlová bučina ochuzená
	5O svěží (buková) jedlina
	5P kyselá jedlina
	5Q chudá jedlina
	5T podmáčená chudá jedlina
	5G podmáčená jedlina
	6S4 svěží smrková bučina ochuzená
	6O svěží smrková jedlina
	6P kyselá smrková jedlina
	6Q chudá smrková jedlina

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Geologickým podkladem stanovišť obsazovaných společenstvy acidofilních bučin v pojetí směrnice o stanovištích jsou zpravidla horniny s kyselou až neutrální reakcí, na kterých se vyvinuly minerálně chudé půdy. Přírozenou dominantou stromového patra typických stanovišť je ve většině případů buk lesní (*Fagus sylvatica*). Z dalších dřevin přirozené druhové skladby nutno uvést jedli bělokorou (*Abies alba*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), dub zimní (*Quercus petraea*), lípu srdčitou (*Tilia cordata*) a v neposlední řadě

smrk ztepilý (*Picea abies*). Zastoupení jednotlivých dřevin kolísá úměrně k rozpětí podmínek, které daný typ přírodního stanoviště pokrývá. Šíře, se kterou je vymezen, postihuje pět lesních vegetačních stupňů a čtyři ekologické řady typologického systému ÚHÚL. Následující tabulka uvádí přehled zastoupených cílových hospodářských souborů podle jejich rámcového vymezení v příloze č. 4 vyhl. 83/1996 Sb. a k nim náležející SLT, charakterizující podle Katalogu biotopů (Chytrý, Kučera, Kočí, 2001) předmětné kyselé bučiny.

Cílový hospodářský soubor	SLT (příloha č.4 k vyhl. 83/1996 Sb.)
01	0N, 3Z, 3Y, 4Z, 4Y, 5Z, 5Y, 6Z, 6Y
23	3M, 4M
27	4Q
39	5T
41	3N, 4N
43	3I, 3K, 3S8, 4I, 4K, 4S5
47	3O, 4O, 4P
51	5N, 5M, 5S6, 6N, 6M, 6S4
53	5I, 5K, 6I, 6K
57	5O, 5P, 5Q, 6O, 6P, 6Q
59	4G, 5G

Historie využívání:

Charakter převážné většiny porostů předurčuje jejich vhodnost k hospodářskému využívání, které přetrvává od počátku osídlování naší krajiny dodnes. Cílená obnova vytěžených porostů bezpochyby zabránila plošnému odlesnění řady těchto stanovišť. Naopak dlouhodobě uplatňovaný holosečný hospodářský způsob může mít za následek často velmi zjednodušenou druhovou skladbu dřevin a věkovou i výškovou strukturu porostů.

Struktura porostů:

Struktura porostů je do značné míry určována dřevinnou skladbou a zavedeným způsobem hospodaření. Jedle, případně smrk tvoří zpravidla přirozenou nadúroveň. Buk a ostatní listnáče pak vyplňují prostor hlavní úrovně a podúrovní. K přirozeným vlastnostem lesních porostů s převahou buku patří v určité fázi vývoje vytvoření víceméně jediné souvislé etáže. K diferenciaci pak samovolně dochází s postupujícím stádiem rozpadu porostu. Současná struktura těchto porostů může být vzhledem k převažujícímu způsobu obhospodařování velmi často zjednodušená.

Ohrožující faktory:

- případná přeměna porostů blížících se modelu přirozené druhové skladby na porosty s převahou smrku ztepilého, borovice lesní, eventuálně geograficky nepůvodních dřevin
- nevratné změny půdních poměrů (podzolizace) pod porosty s dlouhodobě změněnou dřevinnou skladbou ve prospěch smrku ztepilého
- opožděné zpracování nahodilé těžby smrku, které by mohlo vyvolat přemnožení kalamitních hmyzích škůdců (§ 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb.)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- na konkrétních souborech lesních typů s předpokládaným přirozeným výskytem borovice lesní nebo smrku ztepilého nezvyšovat celkové zastoupení borovice lesní a smrku ztepilého

nad součet hodnot zastoupení těchto druhů dřevin odvozených od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97), a nebo nad součet hodnot jejich současného zastoupení

- v porostech zachovat podíl jedle bělokoré, a to buď v současné výši nebo alespoň v zastoupení udávaném modelem přirozené druhové skladby pro daný SLT

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby.

- na extrémních stanovištích (0N, 3Z, 3Y, 4Z, 4Y, 5Z, 5Y, 6Z, 6Y) při obnově nenarušit schopnost porostů plnit jejich protierozní funkci
- včas zpracovávat nahodilou těžbu smrku

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- v porostech s větším zastoupením jedle bělokoré vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování, zejména využíváním postupů podrostního způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.
- do porostů cíleně vnášet chybějící dřeviny přirozené druhové skladby včetně dřevin vtroušených a vzácných, zvláštní pozornost v tomto ohledu věnovat jedli bělokoré
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře

9130 BUČINY TYPU ASPERULO-FAGETUM

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.1 Květnaté bučiny
SLT (LT)	3X dřínová dubová bučina
	3Z8 zakrslá dubová bučina lipnicová
	3F svahová dubová bučina
	3A lipodubová bučina
	3C vysychavá dubová bučina
	3S svěží dubová bučina
	3H hlinitá dubová bučina
	3B bohatá dubová bučina
	3D obohacená dubová bučina
	3V vlhká dubová bučina
	3O jedlodubová bučina
	4Z8 zakrslá bučina lipnicová
	4F svahová bučina
	4A lipová bučina
	4C vysychavá bučina
	4S svěží bučina
	4H hlinitá bučina
	4B bohatá bučina
	4D obohacená bučina
	4V vlhká bučina
	4O svěží dubová jedlina
	5Z8 zakrslá jedlová bučina živná
	5F svahová jedlová bučina
	5A klenová bučina
	5C vysychavá jedlová bučina
	5S svěží jedlová bučina
	5H hlinitá jedlová bučina
	5B bohatá jedlová bučina
	5D obohacená jedlová bučina
	5V vlhká jedlová bučina
	5O svěží (buková) jedlina
	6Z8 zakrslá smrková bučina živná
	6F svahová smrková bučina
	6S svěží smrková bučina
	6H hlinitá smrková bučina
	6B bohatá smrková bučina
	6D obohacená smrková bučina
	6V vlhká smrková bučina

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	HB	BŘ	OS	JV	JŘ	JS	LP	JL	BŘK	MK	BB	TS	OLL
3X	---	+	+10	10-35	30-60	+10	---	---	+5	---	0+	5-15	+	+5	+	+	+	---
3Z	---	---	+45	15-35	35-50	---	+10	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3F	0+	10-20	---	3-25	50-70	0-10	---	---	+20	---	+1	5-15	0-3	---	---	---	---	---
3A	0+	10-20	---	3-25	50-70	0-10	---	---	+20	---	+1	5-15	0-3	---	---	---	---	---
3C	0+	+20	0-10	+30	50-80	0+	---	---	0-3	---	0-1	3-12	0+	---	---	---	---	---
3S	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
3H	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
3B	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
3D	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
3V	0+	30-40	---	15-35	20-40	0-5	---	+	+5	---	+2	2-15	+1	---	---	---	---	---
3O	0+	30-40	---	15-35	20-40	0-5	---	+	+5	---	+2	2-15	+1	---	---	---	---	---
4Z	0+	+5	+45	+15	50-65	---	+10	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4F	0+	10-20	---	3-25	50-70	0-10	---	---	+20	---	+1	5-15	0-3	---	---	---	---	---
4A	0+	10-20	---	3-25	50-70	0-10	---	---	+20	---	+1	5-15	0-3	---	---	---	---	---
4C	0+	+20	0-10	+30	50-80	0+	---	---	0-3	---	0-1	3-12	---	0+	---	---	---	---
4S	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
4H	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
4B	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
4D	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	---	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
4V	0+	30-40	---	15-35	20-40	0-5	---	+	+5	---	+2	2-15	+1	---	---	---	---	---
4O	0-2	30-45	0-5	30-45	10-25	---	+	+3	---	---	---	+10	---	---	---	---	---	---
5Z	5-25	+5	5-30	---	50-65	---	+10	---	---	+	---	---	---	---	---	---	---	---
5F	2-15	25-40	---	---	40-60	---	---	---	+20	---	+2	+8	+5	---	---	---	---	---
5A	2-15	25-40	---	---	40-60	---	---	---	+20	---	+2	+8	+5	---	---	---	---	---
5C	0+	+20	0-10	+30	50-80	0+	---	---	0-3	---	0-1	3-12	---	0+	---	---	---	---
5S	3-15	30-40	---	---	40-65	---	---	---	+8	---	+	+3	+1	---	---	---	---	---
5H	3-15	30-40	---	---	40-65	---	---	---	+8	---	+	+3	+1	---	---	---	---	---
5B	3-15	30-40	---	---	40-65	---	---	---	+8	---	+	+3	+1	---	---	---	---	---
5D	3-15	30-40	---	---	40-65	---	---	---	+8	---	+	+3	+1	---	---	---	---	---
5V	5-35	25-40	---	---	30-65	---	---	---	+6	---	+3	+2	+3	---	---	---	---	+
5O	10-45	40-65	---	---	10-30	---	---	+3	---	---	---	---	---	---	---	---	---	+
6Z	30-60	+5	5-25	---	25-50	---	+10	---	---	+5	---	---	---	---	---	---	---	---
6F	15-30	20-35	---	---	40-60	---	---	---	+20	+	+1	---	+5	---	---	---	---	---
6S	20-35	20-35	---	---	40-65	---	---	---	+8	+	+	+	+1	---	---	---	---	---
6H	20-35	20-35	---	---	40-65	---	---	---	+8	+	+	+	+1	---	---	---	---	---
6B	20-35	20-35	---	---	40-65	---	---	---	+8	+	+	+	+1	---	---	---	---	---
6D	20-35	20-35	---	---	40-65	---	---	---	+8	+	+	+	+1	---	---	---	---	---
6V	5-35	25-40	---	---	30-65	---	---	---	+6	---	+3	+2	+3	---	---	---	---	+

Poznámky k modelům:

- převážně dub zimní na SLT 3X, 3Z, 3F, 3A, 3C, 3S, 3B, 3D, 4Z, 4F, 4A, 4C, 4S, 4H, 4B, 4D, 5C
- převážně dub letní na SLT 3O, 4O
- převážně proměnlivé zastoupení dubu letního a dubu zimního na SLT 3V, 4V

Vzhledem k šíři vymezení typu přírodního stanoviště byly dočtené soubory lesních typů rozčleněny na typická stanoviště květnatých bučin a na stanoviště, která svým charakterem umožňují jen okrajový výskyt zájmových společenstev, a to následovně:

Typická stanoviště květnatých bučin:

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.1 Květnaté bučiny
SLT (LT)	3X dřínová dubová bučina
	3F svahová dubová bučina
	3A lipodubová bučina
	3C vysychavá dubová bučina
	3S svěží dubová bučina
	3H hlinitá dubová bučina
	3B bohatá dubová bučina
	3D obohacená dubová bučina
	4F svahová bučina
	4A lipová bučina
	4C vysychavá bučina
	4S svěží bučina
	4H hlinitá bučina
	4B bohatá bučina
	4D obohacená bučina
	5F svahová jedlová bučina
	5A klenová bučina
	5C vysychavá jedlová bučina
	5S svěží jedlová bučina
	5H hlinitá jedlová bučina
	5B bohatá jedlová bučina
	5D obohacená jedlová bučina
	6F svahová smrková bučina
	6S svěží smrková bučina
	6H hlinitá smrková bučina
	6B bohatá smrková bučina
	6D obohacená smrková bučina

Okrajová stanoviště květnatých bučin

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.1 Květnaté bučiny
SLT (LT)	3Z8 zakrslá dubová bučina lipnicová
	3V vlhká dubová bučina
	3O jedlodubová bučina
	4Z8 zakrslá bučina lipnicová
	4V vlhká bučina
	4O svěží dubová jedlina
	5Z8 zakrslá jedlová bučina živná
	5V vlhká jedlová bučina
	5O svěží (buková) jedlina
	6Z8 zakrslá smrková bučina živná
	6V vlhká smrková bučina

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Lesní společenstva 3. - 6. lesního vegetačního stupně vázaná zpravidla na eutrofní půdy s rychlou mineralizací humusu, vyvinuté na různých typech hornin. Na horninách minerálně chudých a na vápencích se vyskytují pouze na plošinách nebo mírných svazích, kde je vyvinuta hlubší půda. Spektrum zastoupených ekologických řad typologického systému ÚHÚL prochází, vyjma řady kyselé, podmačené a rašelinné, napříč užívanou typologickou tabulkou.

Základní dřevinou přirozené druhové skladby je buk lesní (*Fagus sylvatica*). Dalšími listnatými dřevinami, kterými je buk podle místních podmínek nejčastěji doplňován, jsou javor mléč

(*Acer platanoides*), j. klen (*A. pseudoplatanus*), habr obecný (*Carpinus betulus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), dub zimní (*Quercus petraea*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), l. velkolistá (*T. platyphyllos*) a jilm drsný (*Ulmus glabra*). Nedílnou součástí přirozené druhové skladby většiny zájmových SLT je jedle bělokorá (*Abies alba*), jejíž zastoupení se pohybuje v intervalu 10 – 40 %. Rovněž přirozený podíl smrku ztepilého (*Picea abies*) stoupá v závislosti na nadmořské výšce a klimatických a půdních podmínkách z 0 % až na cca 40 %.

Šíře, s jakou je daný typ přírodního stanoviště pomocí souborů lesních typů vymezen, představuje jen stěží postihnutelnou škálu možných způsobů hospodaření. Přehled zastoupených cílových hospodářských souborů podle jejich rámcového vymezení v příloze č. 4 vyhl. 83/1996 Sb. a k nim náležející SLT, charakterizující podle Katalogu biotopů ČR (Chytrý, Kučera, Kočí, 2001) předmětné květnaté bučiny, uvádí následující tabulka:

Cílový hospodářský soubor	SLT (příloha č.4 k vyhl. 83/1996 Sb.)
01	3X, 3Z, 4Z, 5Z, 6Z
31	3C, 4C, 5C
41	3F, 3A, 3S, 4F, 4A
45	3H, 3B, 3D, 4S, 4H, 4B, 4D
47	3V, 3O, 4V, 4O
51	5F, 5A, 6F
55	5S, 5H, 5B, 5D, 6S, 6H, 6B, 6D
57	5V, 5O, 6V

Historie využívání:

Tlak na původní lesní porosty za účelem získání zemědělsky využitelné půdy a prostoru pro výstavbu sídlišť se nemohl vyhnout ani těmto polohám. Potřeba dřeva jako stavebního materiálu i jako energetické suroviny v minulosti prudce rostla. Postupem času docházelo ve stále větším měřítku k upřednostňování rychleji rostoucího a v daných přírodních podmínkách prosperujícího smrku před bukem a ostatními listnáči. Jednostranně zaměřené lesní hospodářství orientované především na produkci sortimentů ekonomicky nejvýhodnější dřeviny vedlo ke vniku rozsáhlých stejnověkových monokultur. Lze oprávněně očekávat, že současný trend posilování zastoupení širšího spektra dřevin přirozené druhové skladby se pozitivně projeví na odolnosti lesních porostů k vnějším nepříznivým vlivům (imisní zatížení, gradace hmyzích škůdců, příp. klimatické výkyvy) stejně jako na druhové bohatosti a celkové stabilitě ekosystémů.

Struktura porostů:

Vertikální struktura původních porostů byla vzhledem k zastoupeným dřevinám relativně bohatá. Ačkoliv buk ve stadiu optima vytvoří zpravidla jednoetážový porost, s přechodem ke stadiu hospodářství stádium (přirozeného) rozpadu porostů prakticky vyloučilo. Struktura zejména holosečně obnovovaných porostů je tedy z tohoto hlediska zjednodušená. Vysoké stavy spárkaté zvěře, vytvářející neustálý tlak na přirozené zmlazení dřevin, danou situaci ještě umocňují. Žádoucí věkové a výškové rozrůznění porostů lze stimulovat pomocí bohatší směsi dřevin přirozené druhové skladby a maximálního podílu přirozené obnovy porostů s využitím představených obnovních prvků v kombinaci s následnými clonnými sečemi, případně náseky, v průběhu dostatečně dlouhé obnovní doby.

Ohrožující faktory:

- případná přeměna porostů blízcích se modelu přirozené druhové skladby na porosty s převahou smrku ztepilého, borovice lesní, eventuálně geograficky nepůvodních dřevin
- nevratné změny půdních poměrů (podzolizace) pod porosty s dlouhodobě změněnou dřevinnou skladbou ve prospěch smrku ztepilého
- opožděné zpracování nahodilé těžby smrku, které by mohlo vyvolat přemnožení kalamitních hmyzích škůdců (§ 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb.)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- na konkrétních souborech lesních typů s předpokládaným přirozeným výskytem borovice lesní nebo smrku ztepilého nezvyšovat celkové zastoupení borovice lesní a smrku ztepilého nad součet hodnot zastoupení těchto druhů dřevin odvozených od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97), a nebo nad součet hodnot jejich současného zastoupení

- v porostech zachovat podíl jedle bělokoré, a to buď v současné výši nebo alespoň v zastoupení udávaném modelem přirozené druhové skladby pro daný SLT

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- na extrémních stanovištích (3X, 3Z, 4Z, 5Z), ale též na svazích (F, A) při obnově nenarušit schopnost porostů plnit jejich protierozní funkci
- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby.
- včas zpracovávat nahodilou těžbu smrku

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- v porostech s větším zastoupením jedle bělokoré vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování, zejména využíváním postupů podrostního způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.
- do porostů cíleně vnášet chybějící dřeviny přirozené druhové skladby včetně dřevin vtroušených a vzácných, zvláštní pozornost v tomto ohledu věnovat jedli bělokoré
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutném míře

9140 STŘEDOEVROPSKÉ SUBALPINSKÉ BUČINY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.2 Horské klenové bučiny
SLT (LT)	6A klenosmrková bučina
	6V vlhká smrková bučina
	7V vlhká buková smrčina
	8A klenová smrčina
	8V podmáčená klenová smrčina

Lesnicko-typologické vymezení daného typu přírodního stanoviště přejaté z Katalogu biotopů ČR (Chytrý, Kučera, Kočí, 2001) zaujímá i soubory lesních typů pro daná stanoviště netypická. Jako stanoviště charakteristická pro subalpínské bučiny lze označit SLT

- 6A klenosmrková bučina
- 6V vlhká smrková bučina.

Ostatní v přehledu uváděné soubory lesních typů představují z pohledu potenciálního výskytu horských klenových bučin jen stanoviště velmi okrajová. Přirozenou dominantou stromové etáže je zde smrk. Společenstva bučin zde tedy pravděpodobně budou indikovat z větší části pouze některé bylinné druhy. Jedná se o SLT:

- 7V vlhká buková smrčina
- 8A klenová smrčina
- 8V podmáčená klenová smrčina

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BK	JV	JS	JL	LP	BŘ	JŘ
6A	15-30	20-35	40-60	+20	+1	+5	---	---	---
6V	5-35	25-40	30-65	+6	+3	+3	+1	---	---
7V	60-75	15-35	10-25	1-3	---	---	---	+	+
8A	60-75	5-15	15-25	+5	---	---	---	+	+
8V	92-95	+5	+2	+3	---	---	---	+	+

Poznámky k modelům:

- JV – javor klen
- JL – jilm horský

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Listnaté až smíšené porosty vyšších poloh s dominantním bukem lesním (*Fagus sylvatica*), a javorem klenem (*Acer pseudoplatanus*) na dostatečně vlhkých půdách bez dlouhodobého zamokření. Z dalších dřevin přirozené druhové skladby se na utváření daných společenstev podílí smrk ztepilý (*Picea abies*), jedle bělokorá (*Abies alba*) a jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*). Keřové dřeviny zpravidla chybí. Bylinné patro bývá velmi bohaté a dosti zapojené. Z typických druhů lze uvést havez česnáčkovou (*Adenostyles alliariae*), papratku horskou (*Athyrium distentifolium*), krabílci chlupatou (*Chaerophyllum hirsutum*), mlčivec alpský (*Cicerbita alpina*), devěsíl bílý (*Petasites albus*) a šťovík áronolistý (*Rumex arifolius*). Nejčastějším podkladem jsou sutě minerálně chudých i bohatších

hornin s půdami mezotrofního až eutrofního rankeru nebo ranke-rové kambizemě.

Na stanovištích horských smrčín (8A, 8V) nabývá z pohledu ochrany přírody na důležitosti otázka borovice kleče (*Pinus mugo*), sestupující z poloh nad horní hranici lesa do rozvolněných částí horských smrčín. Kleč je v našich podmínkách na základě dostupné literatury (Květena ČSR I., Hejný et Slavík (ed.), 1988) původní pouze v Krkonoších, Jizerských horách a na Šumavě (PLO 21, 22, 13). V ostatních lokalitách je vnímána jako umělý vnesený prvek.

Historie využívání:

Intenzita vlivu člověka na utváření dnešní podoby daných společenstev závisela na řadě faktorů. K nejvýznamnějším vlivům řadíme zejména úplné odlesňování lokalit a přeměny druhové skladby porostů. Pominout však nelze ani pomístnou těžbu a případnou pastvu dobytka. Specifičnost daných stanovišť dokresluje fakt, že více než 90 % vymapované rozlohy daného biotopu se nachází v již existujících zvláště chráněných územích.

Struktura porostů:

Relativně jednoduchou strukturu porostů, danou úrovní stromových dřevin a bylinnou etáží, doplňují na prosvětlených místech nárosty zmlazení. Z pohledu přirozené obnovy porostů se zde opět projevuje spárkatá zvěř jako jeden z limitujících faktorů.

Ohrožující faktory:

- případná přeměna porostů s dominantním zastoupením buku a kleny na porosty s převahou smrku ztepilého, eventuálně geograficky nepůvodních dřevin
- nevratné změny půdních poměrů (podzolizace) pod porosty s dlouhodobě změněnou dřevinnou skladbou ve prospěch smrku ztepilého
- vysoké stavy spárkaté zvěře
- opožděné zpracování nahodilé těžby smrku, které by mohlo vyvolat přemnožení kalamitních hmyzích škůdců (§ 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb.)

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- na konkrétních souborech lesních typů s předpokládaným přirozeným výskytem borovice lesní nebo smrku ztepilého nezvyšovat celkové zastoupení borovice lesní a smrku ztepilého nad součet hodnot zastoupení těchto druhů dřevin odvozených od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97), nebo nad součet hodnot jejich současného zastoupení

- v porostech zachovat podíl jedle bělokoré, a to buď v současné výšce nebo alespoň v zastoupení, udávaném modelem přirozené druhové skladby pro daný SLT

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším než udává model přirozené druhové skladby udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby.
- na extrémních stanovištích (8A) při obnově nenarušit schopnost porostů plnit jejich protierozní funkci
- včas zpracovávat nahodilou těžbu smrku

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- v porostech s větším zastoupením jedle bělokoré vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování, zejména využíváním postupů podrostního způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.
- do porostů cíleně vnášet chybějící dřeviny přirozené druhové skladby včetně dřevin vtroušených a vzácných, zvláštní pozornost v tomto ohledu věnovat jedli bělokoré
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře

9150 STŘEDOEVROPSKÉ VÁPENCOVÉ BUČINY (Cephalanthero-Fagion)

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L5.3 Vápnomilné bučiny
SLT (LT)	3X dřínová bučina
	3A9 lipovodubová bučina vápencová
	3C4 vysýchavá dubová bučina vápencová
	3W vápencová dubová bučina
	4X dealpinská bučina
	4A9 lipová bučina vápencová
	4C1 vysýchavá bučina vápencová
	4W vápencová bučina
	5W vápencová jedlová bučina

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	HB	JV	JS	JL	LP	BŘK	MK	BB	TS
3X	---	+	+10	10-35	30-60	+10	+5	0+	+	5-15	+5	+	+	+
3A	0-3	5-20	0-3	+20	45-70	0+	8-20	+4	+2	5-15	0-2	---	---	---
3C	0+	+20	0-10	+30	50-80	0+	0-3	0-1	---	3-12	0+	---	---	---
3W	---	+8	0+	+25	55-85	+8	+10	+5	+1	+8	0-1	---	---	---
4X	---	+5	+15	+15	55-80	+5	+5	0+	+	5-15	+	+	+	+
4A	0-3	5-20	0-3	+20	45-70	0+	8-20	+4	+2	5-15	0-2	---	---	---
4C	0+	+20	0-10	+30	50-80	0+	0-3	0-1	---	3-12	0+	---	---	---
4W	---	+8	0+	+25	55-85	+8	+10	+5	+1	+8	0-1	---	---	---
5W	---	+8	0+	+25	55-85	+8	+10	+5	+1	+8	0-1	---	---	---

Poznámky k modelům:

DB - převážně dub zimní

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Lesy s dominantním bukem lesním (*Fagus sylvatica*), na svazech s podkladem vápence eventuálně opuk či vápnitých pískovců. Nejčastějším půdním typem je rendzina, případně pararendzina. Vyjma buku se ve stromovém patře uplatňuje javor mlč (*Acer platanoides*), j. klen (*A. pseudoplatanus*), habr obecný (*Carpinus betulus*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*) a jedle bělokora (*Abies alba*). V bylinném patře se vedle mezofilních lesních druhů častěji objevují zástupci vstavačovitých, například okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*), o. červená (*C. rubra*), kruštík široolistý (*Epipactis helborine*), hlistník hnízdač (*Neottia nidus-avis*) a další.

Historie využívání:

Historie využívání lesních porostů a antropického ovlivňování typu přírodního stanoviště je zcela analogická se stanovišti květnatých a kyselých bučin.

Struktura porostů:

Převažující stejnověkové porosty a vysoké stavy spárkaté zvěře podmiňují strukturu lesa založenou na hlavní úrovni stromových dřevin a bylinné etáži. Výskyt keřových druhů není nijak bohatý ani z pohledu množství zastoupených druhů, ani vzhledem k jejich pokryvnosti. Prostor keřové etáže přirozeně zaujímá zmlazení buku a ostatních stromových dřevin, které je však díky okusu zvěří často značně redukováno.

Ohrožující faktory:

- případná přeměna porostů blížících se modelu přirozené druhové skladby na porosty s převahou smrku ztepilého, borovice lesní, eventuálně geograficky nepůvodních dřevin

- nevratné změny půdních poměrů (podzolizace) pod porosty s dlouhodobě změněnou dřevinnou skladbou ve prospěch smrku ztepilého
- opožděné zpracování nahodilé těžby smrku, které by mohlo vyvolat přemnožení kalamitních hmyzích škůdců (§ 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb.)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- na konkrétních souborech lesních typů s předpokládaným přirozeným výskytem borovice lesní nebo smrku ztepilého nezvyšovat celkové zastoupení borovice lesní a smrku ztepilého nad součet hodnot zastoupení těchto druhů dřevin odvozených od modelů předpokládané přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů v příloze Lesnické práce č. 1/97), a nebo nad součet hodnot jejich současného zastoupení
- v porostech zachovat podíl jedle bělokora, a to buď v současné výšce nebo alespoň v zastoupení, udávaném modelem přirozené druhové skladby pro daný SLT

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokora nižším než udává model přirozené druhové skladby udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokora

vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby.

- na extrémních stanovištích (3X, 4X), ale též na svazích při obnově nenarušit schopnost porostů plnit jejich protierozní funkci
- včas zpracovávat nahodilou těžbu smrku

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- v porostech s větším zastoupením jedle bělokoré vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování, zejména

využíváním postupů podrostního způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.

- do porostů cíleně vnášet chybějící dřeviny přirozené druhové skladby včetně dřevin vtroušených a vzácných, zvláštní pozornost v tomto ohledu věnovat jedli bělokoré
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře

9170 DUBOHABŘINY ASOCIACE GALIO-CARPINETUM

Biotypy dle Katalogu biotopů ČR	L3.1 Hercynské dubohabřiny	L3.2 Polonské dubohabřiny
SLT (LT)	1C suchá habrová doubrava	3F1 svahová dubová bučina kapradová
	1I uléhavá habrová doubrava	3C vysychavá dubová bučina
	1S (habrová) doubrava na písčích	3S1 svěží dubová bučina šfavelová
	1H sprašová habrová doubrava	3H hlinitá dubová bučina
	1B bohatá habrová doubrava	3D obohacená dubová bučina
	1D obohacená habrová doubrava	
	1V vlhká habrová doubrava	
	1O lipová doubrava	
	1P svěží březová doubrava	
	2X dřínová doubrava s bukem	
	2S svěží buková doubrava	
	2H hlinitá buková doubrava	
	2B bohatá buková doubrava	
	2D obohacená buková doubrava	
	2V vlhká buková doubrava	
	2O jedlobuková doubrava	

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	HB	BŘ	OS	JV	JS	LP	JL	BŘK	MK	BB	TS	OLL
1C	---	---	0-10	55-75	0-15	0-30	---	---	0+	0-2	5-10	---	0+	0+	---	---	---
1I	---	---	0-15	50-70	0-25	0-10	+10	---	---	---	5-15	---	---	---	---	---	---
1S	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1H	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1B	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1D	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
1V	---	0-10	---	45-65	0-15	+15	---	+5	+10	+20	5-15	+10	---	---	0-2	---	+5
1O	---	0-15	---	60-75	0-10	2-15	---	+3	+5	+3	8-20	+	---	---	---	---	+3
1P	+15	---	+25	50-75	---	---	10-25	+4	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2X	---	---	+5	50-60	3-25	5-15	---	---	0-5	0+	5-15	0+	+5	+	+	+	---
2S	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2H	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2B	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2D	---	+5	0-5	50-70	0-25	0-20	---	---	0-5	0-3	5-15	0-3	0+	---	0+	---	---
2V	---	0-10	---	45-65	0-15	+15	---	+5	+10	+20	5-15	+10	---	---	0-2	---	+5
2O	---	0-15	---	60-75	0-10	2-15	---	+3	+5	+3	8-20	+	---	---	---	---	+3
3F	0+	10-20	---	3-25	50-70	0-10	---	---	+20	+1	5-15	0-3	---	---	---	---	---
3C	0+	+20	0-10	+30	50-80	0+	---	---	0-3	0-1	3-12	---	0+	---	---	---	---
3S	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
3H	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---
3D	---	7-20	---	5-30	50-70	0-10	---	---	0-5	0-2	5-15	0-1	---	---	---	---	---

Poznámky k modelům:

- převážně dub zimní na SLT 1C, 1I, 1H, 1B, 1D, 2X, 2S, 2H, 2B, 2D, 3F, 3C, 3S, 3H, 3D
- převážně dub letní na SLT 1V, 1P, 2V, 2O,
- převážně proměnlivé zastoupení dubu letního a dubu zimního na SLT 1S, 1O

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Jedná se o široce pojatou jednotku zaujímající stanoviště 1. - 3. lesního vegetačního stupně a širokou škálu edafických kategorií spadajících převážně do ekologické řady živné (edafické kategorie C - vysychavá, S - svěží, H - hlinitá, F - svahová a B - bohatá). Okrajově jsou zastoupeny ekologické řady: kyselá (edafická kategorie I - uléhavá), obohacená humusem (edafická kategorie D - deluvia), extrémní (edafická kategorie X - xertermní) a vodou ovlivněná (edafické kategorie O - oglejená a P - pseudogleje). Dominantně zastoupenými dřevinami přirozené druhové skladby jsou v 1. a 2. lesním vegetačním stupni dub zimní (*Quercus petraea*), d. letní (*Q. robur*), habr obecný (*Carpinus betulus*) a lípa srdčitá (*Tilia cordata*), ke kterým se podle podmínek stanoviště přidávají zejména bříza bělokorá (*Betula pendula*), javor babyka (*Acer campestre*), j. mléč (*A. platanoides*), j. klen (*A. pseudoplatanus*), třešň ptačí (*Cerasus avium*), jeřáb břek (*Sorbus torminalis*), jedle bělokorá (*Abies alba*) a další včetně buku lesního (*Fagus sylvatica*), jehož zastoupení je výraznější v polohách 3. lvs.

Historie využívání:

V podmínkách České republiky lze na daných stanovištích jen stěží hledat porosty, které by nebyly dlouhodobě člověkem ovlivňované. Tyto lesy byly intenzivně využívány jako zdroj stavebního a palivového dříví. Potřeba dřeva jako energetické suroviny pravděpodobně podmiňovala dnešní podobu mnoha porostů. Výmladkové hospodářství s velmi krátkým obmětím jednoznačně upřednostnilo právě habr a dub jako dřeviny se značnou schopností pařezové výmladnosti.

Struktura porostů:

Jak již bylo uvedeno, značná část porostů má dnes charakter lesa nízkého. Výjimkou však nejsou ani porosty ostatních hospodářských tvarů.

Prostorová struktura do značné míry odpovídá druhové pestrosti stromového patra. Čistě doubravy a habřiny zpravidla vytvářejí jednoetážové porosty, ve kterých, zejména při zvýšeném tlaku spárkaté zvěře, prakticky chybí keřové patro.

Ohrožující faktory:

- přeměna porostů blížících se modelu přirozené druhové skladby na porosty geograficky nepůvodních dřevin, případně na porosty s převahou borovice lesní nebo smrku ztepilého
- šíření invazních druhů – trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), příp. pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)**Priority ochrany typu přírodního stanoviště:**

- část porostů zachovat ve formě pařezin nebo lesa středního

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším než udává model přirozené druhové skladby udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- u vybraných porostů zachovat, případně obnovit hospodářský tvar lesa nízkého či středního

9180 LESY SVAZU TILIO-ACERION NA SVAZÍCH, SUTÍCH A V ROKLÍCH

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L4 Suťové lesy
SLT (LT)	1J habrová javořina
	1A javorohabrová doubrava
	2A javorobuková doubrava
	3J lipová javořina
	3U javorová jasanina
	5J suťová (jilmojasanová) javořina
	5U vlhká jasanová javořina
	6J suťová jilmosmrková javořina

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	HB	JV	JS	JL	LP	TŘ	BŘ	MK	BB	TS	OLL
1J	---	+	---	20-45	---	15-25	15-35	+	+10	15-25	+	+10	+	+5	0+	---
1A	---	+2	+5	40-60	+25	0-20	2-25	0-3	+8	5-20	---	0-2	---	0-3	0-1	---
2A	---	+2	+5	40-60	+25	0-20	2-25	0-3	+8	5-20	---	0-2	---	0-3	0-1	---
3J	+10	5-15	---	+20	15-45	+20	15-35	+10	+10	15-35	---	+3	+	---	0-10	---
3U	+5	5-20	---	10-40	+10	---	10-25	15-40	5-15	+10	---	---	---	---	---	+
5J	5-25	10-35	---	---	15-45	---	15-35	+10	5-20	5-10	---	---	---	---	---	---
5U	5-25	20-30	---	---	10-30	---	15-30	10-25	+8	+5	---	---	---	---	---	+2
6J	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Poznámky k modelům:

- převážně dub zimní na SLT 1J, 1A, 2A, 3J
- převážně proměnlivé zastoupení dubu letního a dubu zimního na SLT 3U

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Společnými rysy stanovišť sdružených v daném typu přírodního stanoviště jsou polohy strmých svahů často s výchozy skal a zpravidla hlubší půdy s vysokým obsahem skeletu, bohaté živinami s velmi dobrou mineralizací listového opadu. Širokému rozpětí lesních vegetačních stupňů odpovídá i škála dřevin přirozené dřevinné skladby. Základními prvky jsou javor mléč (*Acer platanoides*), j. klen (*A. pseudoplatanus*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), l. velkolistá (*T. platyphyllos*), jilm drsný (*Ulmus glabra*) a v nižších polohách dub zimní (*Quercus petraea*) a habr obecný (*Carpinus betulus*), které jsou ve vyšších vegetačních stupních společně s lípami postupně nahrazovány bukem lesním (*Fagus sylvatica*) a jedlí bělokorou (*Abies alba*). Z dalších dřevin je možno uvést jeřáb břek (*Sorbus torminalis*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a javor babyku (*Acer campestre*). Zpravidla se jedná o porosty s prioritní půdoochrannou funkcí. Tomu by měl odpovídat i způsob jejich obhospodařování.

Historie využívání:

Špatná dostupnost těchto lokalit do značné míry omezila rozsah přímých lidských zásahů. Přesto ani zde nebyly zcela vyloučeny. Dnešní porosty jsou tedy jak lidskou rukou téměř nedotčené, tak i lesnický obhospodařované. Výjimku netvoří ani porosty, které vznikly druhotně na dříve odlesněných plochách.

Struktura porostů:

Díky specifickým podmínkám a druhové rozrůzněnosti stromových dřevin se zpravidla jedná o strukturně bohaté porosty s různým

stupněm zápoje. Tlak zvěře a způsob hospodaření v minulosti však mohl podmítnout i vznik porostů jednoetážových, případně pařezin.

Ohrožující faktory:

- nevhodné těžební zásahy znemožňující plnění půdoochranné funkce porostů
- přeměna druhové skladby porostů na porosty geograficky nepůvodních dřevin, případně na porosty s převahou borovice lesní nebo smrku ztepilého
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- při hospodaření v daných porostech zachovávat jejich schopnost plnit půdoochrannou funkci a tuto schopnost dle možností posilovat

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- případně obnovní zásahy musí respektovat půdoochrannou funkci porostů
- maximálně využívat stávajícího přirozeného zmlazení, v extrémních lokalitách případně i pařezové výmladnosti listnatých dřevin

- rozsah a intenzita obnovních zásahů musí respektovat charakter vlastních porostů a rozlohu typu přírodního stanoviště v konkrétní EVL
  - preferovat jemnější způsoby hospodaření, případně se zvýšeným obmýtím a s prodlouženou obnovní dobou
  - ve vybraných porostech uchovat, případně obnovit způsob pěstování lesa formou pařezin či lesa středního
  - ve špatně přístupných terénech dle potřeby upřednostnit použití lanovek s plným závěsem (1J, 3J, 5J, 6J)
  - dle možností ponechávat vhodné porosty (zejména na extrémních stanovištích – kategorie J) samovolnému vývoji bez odstraňování odumřelé dřevní hmoty
- Doporučení pro zlepšení dochovaného stavu:**
- lesní porosty na příkrých k erozi náchylných svazích dle potřeby zařadit do kategorie lesů zvláštního určení s výraznou půdochrannou funkcí

9190 STARÉ ACIDOFILNÍ DOUBRAVY S DUBEM LETNÍM (*Quercus robur*) NA PÍŠČITÝCH PLÁNÍCH

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L7.2 Vlhké acidofilní doubravy
SLT (LT)	0O svěží jedlodubový bor
	1P svěží březová doubrava
	1Q chudá březová doubrava
	2O jedlobuková doubrava
	2P kyselá jedlová doubrava
	2Q chudá jedlová doubrava
	2T podmáčená chudá jedlová doubrava
	2G podmáčená jedlová doubrava
	3P kyselá jedlová doubrava
	3Q chudá jedlová doubrava
	3T podmáčená chudá jedlová doubrava
	3G podmáčená jedlová doubrava

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1 /97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	DB	BK	HB	BŘ	OS	JV	JS	JL	LP	OLL
0O	0-10	+10	70-80	+20	---	---	+13	---	---	---	---	---	---
1P	+15	---	+25	50-75	---	---	10-25	+4	---	---	---	---	---
1Q	+15	---	+25	50-75	---	---	10-25	+4	---	---	---	---	---
2O	---	0-15	---	60-75	0-10	2-15	---	+3	+5	+3	+	8-20	+3
2P	0-5	20-35	+25	35-50	+5	---	5-15	+5	---	---	---	---	---
2Q	0-5	20-35	+25	35-50	+5	---	5-15	+5	---	---	---	---	---
2T	+20	15-40	15-40	10-60	---	---	5-20	+	---	---	---	---	0-+
2G	+10	35-65	+8	35-65	0-5	---	+	+1	0-+	---	---	+5	+6
3P	0-5	20-35	+25	35-50	+5	---	5-15	+5	---	---	---	---	---
3Q	0-5	20-35	+25	35-50	+5	---	5-15	+5	---	---	---	---	---
3T	+20	15-40	15-40	10-60	---	---	5-20	+	---	---	---	---	0-+
3G	+10	35-65	+8	35-65	0-5	---	+	+1	0-+	---	---	+5	+6

Poznámky k modelům:

- převážně dub letní na SLT 1P, 1Q, 2O, 2P, 2Q, 2T, 2G, 3P, 3Q, 3T, 3G
- převážně proměnlivé zastoupení dubu letního a dubu zimního na SLT 0O

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Společenstva mělkých terénních sníženin a bezodtokých mělkých úžlabin vyvinutá na pseudoglejích nebo pseudoglejových kambizemích v nižších až pahorkatinných polohách. Dominantou stromového patra je v přirozených porostech dub letní (*Quercus robur*). Doprovodnými dřevinami jsou nejčastěji dub zimní (*Quercus petraea*), bříza bělokora (*Betula pendula*), b. pýřitá (*B. pubescens*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), jedle bělokora (*Abies alba*), smrk ztepilý (*Picea abies*), topol osika (*Populus tremula*) a jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*). Z uvedeného výčtu souborů lesních typů se poněkud vymyká 0O – svěží jedlodubový bor, který jak charakterem stanoviště, tak i přirozeným druhovým složením odpovídá dané jednotce pouze okrajově. Specifické podmínky silně kyselých, střídavě zamokřených a silně vysychajících stanovišť vymezují okruh diagnostických druhů bylinného patra, ze kterého lze jmenovat bezkolonec rákosovitý (*Molinia arundinacea*), vrbinu obecnou (*Lysimachia vulgaris*), kapraď ostékatou (*Dryopteris carthusiana*) a jestřábník hladký (*Hieracium laevigatum*).

Historie využívání:

Ekologické podmínky daných stanovišť jsou vhodné pro pěstování cenných sortimentů borovice lesní. Její podíl byl z tohoto důvodu v mnoha porostech navýšen až na úroveň silně dominantního zastoupení.

Struktura porostů:

Přirozená věková a výšková diferenciacie porostů může být potlačována nebo podporována zvoleným způsobem hospodaření. Maloplošné hospodaření s uplatněním clonných prvků se v tomto ohledu jeví jako velmi perspektivní mimo jiné i proto, že umožňuje udržet nebo obnovit zastoupení jedle bělokora. V této souvislosti nelze pominout důležitý aspekt ovlivňující přirozené zmlazení a tím i vertikální strukturu porostů, kterým je výše stavů spárkaté zvěře.

Ohrožující faktory:

- případná přeměna porostů blížících se modelu přirozené druhové skladby na porosty s převahou borovice lesní (vyjma SLT

- 0O) či smrku ztepilého, eventuálně geograficky nepůvodních dřevin
- nevhodná úprava vodního režimu lokality
  - vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)

Priority ochrany typu přírodního stanoviště:

- zachovat, případně upravit vodní režim tak, aby nedošlo ke zhoršení stavu z hlediska ochrany

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokoré nižším, než udává model přirozené druhové skladby, udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokoré vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby.

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- preferovat obnovní postupy vycházející z principů maloplošného hospodaření s clonnými prvky zejména pro jedli bělokorou
- v porostech s větším zastoupením jedle bělokoré vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování, zejména využíváním postupů podrostního způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.

9410 ACIDOFILNÍ SMRČINY

Biotopy dle Katalogu biotopů ČR	L9.1 Horské třtinové smrčiny	L9.2B Podmáčené smrčiny	L9.3 Horské papratkové smrčiny
SLT (LT)	7Z zakrslá buková smrčina	0G9 podmáčená borová smrčina	7F svahová buková smrčina
	7Y skeletová buková smrčina	6T podmáčená chudá smrková jedlina	7S svěží buková smrčina
	7N kamenitá kyselá buková smrčina	6G podmáčená smrková jedlina	7B bohatá buková smrčina
	7M chudá buková smrčina	7O svěží jedlová smrčina	7V vlhká buková smrčina
	7K kyselá buková smrčina	7P kyselá jedlová smrčina	8F svahová smrčina
	7S svěží buková smrčina	7Q chudá jedlová smrčina	8A klenová smrčina
	8Z zakrslá smrčina	7T podmáčená chudá jedlová smrčina	8S svěží smrčina
	8Y skeletová smrčina	7G podmáčená jedlová smrčina	8V podmáčená klenová smrčina
	8N kamenitá kyselá smrčina	8O svěží oglejená smrčina	
	8M chudá smrčina	8P kyselá oglejená smrčina	
	8K kyselá smrčina	8Q podmáčená chudá smrčina	
	9K klečová smrčina	8T podmáčená zakrslá smrčina	
		8G podmáčená smrčina	

Modely přirozené druhové skladby dotčených souborů lesních typů na základě Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (příloha Lesnické práce č. 1/97)

SLT/dřevina	SM	JD	BO	KOS	DB	BK	JV	BŘ	JŘ	OLL	OS
6T	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
6G	20-55	30-60	+15	---	0+	0-5	0+	+	+	+6	+1
7Z	70-80	+5	+5	---	---	10-25	---	+5	+5	---	---
7Y	70-90	+10	+	---	---	5-20	+2	+	+5	---	---
7N	70-80	3-10	0-5	---	---	15-25	0-3	+2	+2	---	---
7M	70-80	3-10	0-3	---	---	15-25	---	+2	+5	---	---
7K	70-80	3-10	0-3	---	---	15-25	---	+2	+5	---	---
7S	60-75	5-15	---	---	---	15-25	+4	+2	+3	---	---
7F	60-75	5-15	---	---	---	15-25	+5	+	+	---	---
7B	60-75	5-15	---	---	---	15-25	+4	+2	+3	---	---
7V	60-75	15-35	---	---	---	10-25	1-3	+	+	---	---
7O	65-80	10-30	0-5	---	---	5-15	0+	+2	+2	---	---
7P	65-80	10-30	0-5	---	---	5-15	0+	+2	+2	---	---
7Q	65-80	10-30	0-5	---	---	5-15	0+	+2	+2	---	---
7T	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
7G	75-93	5-15	0-5	---	---	---	---	1-5	+2	---	---
8Z	95-100	---	---	0+	---	0+	0+	0+	+	---	---
8Y	95-100	---	---	---	---	---	---	+	+5	---	---
8N	95-100	---	---	0+	---	0+	0+	0+	+	---	---
8M	95-100	---	---	0+	---	0+	0+	0+	+	---	---
8K	95-100	---	---	0+	---	0+	0+	0+	+	---	---

8F	95-100	---	---	0-+	---	0-+	0-+	0-+	+	---	---
8A	95-100	---	---	0-+	---	0-+	0-+	0-+	+	---	---
8S	95-100	---	---	0-+	---	0-+	0-+	0-+	+	---	---
8V	92-95	+5	---	---	---	+2	+3	+	+	---	---
8O	95-98	+3	0-+	---	---	---	---	+2	+2	---	---
8P	95-98	+3	0-+	---	---	---	---	+2	+2	---	---
8Q	85-96	+5	0-3	---	---	---	---	1-4	+2	---	---
8T	85-96	+5	0-3	---	---	---	---	1-4	+2	---	---
8G	85-96	+5	0-3	---	---	---	---	1-4	+2	---	---
9K	0-30	---	---	70-100	---	---	---	---	+	---	---

Poznámky k modelům:

JV – javor klen

Charakteristika typu přírodního stanoviště:

Jehličnaté lesy podhorských až horských oblastí s přirozeně dominantním smrkem ztepilým (*Picea abies*). Z dalších druhů stromových dřevin se uplatňují především javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jeřáb ptačí pravý (*Sorbus aucuparia subsp. aucuparia*), jedle bělokora (*Abies alba*) a buk lesní (*Fagus sylvatica*). Bylinná etáž má různou pokryvnost v závislosti na míře zastínění stromovým porostem. Z typických druhů lze jmenovat třtinu chloupkatou (*Calamagrostis villosa*), podbělici alpskou (*Homogyne alpina*), dřívátko horskou (*Soldanella montana*), kapraď rozloženou (*Dryopteris dilatata*), paprátku horskou (*Athyrium distentifolium*), brusnici borůvku (*Vaccinium myrtillus*). Jednotka zaujímá stanoviště 6. - 9. lesního vegetačního stupně kyselé, bohaté a oglejené ekologické řady.

Z pohledu ochrany přírody nabývá na důležitosti otázka borovice kleče (*Pinus mugo*) sestupující z poloh nad horní hranici lesa do rozvolněných částí horských smrčín. Kleč je v našich podmínkách na základě dostupné literatury (Květena ČSR I., Hejny et Slavík (ed.), 1988) původní pouze v Krkonoších, Jizerských horách a na Šumavě (PLO 21, 22, 13). V ostatních lokalitách je vnímána jako uměle vnesený prvek.

Historie využívání:

V přístupných polohách byly a jsou tyto lesy hospodářsky využívány. Původní porosty se tak zachovaly víceméně jen na extrémních lokalitách horských svahů a vodou silně ovlivněných stanovištích. Z pohledu ochrany genofondu se jedná o velmi cenné fragmenty, neboť při umělých obnovách smýcených porostů nebyl vždy kladen dostatečný důraz na provenienční vhodnost reprodukčního materiálu.

Struktura porostů:

Přirozené porosty jsou strukturně velmi bohaté. Zpravidla chybějící dřeviny keřového vzrůstu jsou v nižších etážích synuzie dřevin nahrazovány zmlazujícími dřevinami stromovými. Struktura některých porostů je vzhledem k převažujícímu způsobu hospodaření zjednodušena.

Ohrožující faktory:

- umělá obnova přirozených porostů geneticky nevhodným sadebním materiálem a následná eroze genofondu zbytků přirozených populací
- opožděné zpracování nahodilé těžby smrku, které by mohlo vyvolat přemnožení kalamitních hmyzích škůdců (§ 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb.)
- vysoké stavy spárkaté zvěře

Specifické priority, opatření a doporučení ve vztahu k ochraně typu přírodního stanoviště (nad rámec ustanovení shrnutých v kapitole 1.)**Priority ochrany typu přírodního stanoviště:**

- péče o genofond původních populací smrku ztepilého

Opatření nezbytná pro udržení dochovaného stavu:

- v porostech se stávajícím zastoupením jedle bělokora nižším než udává model přirozené druhové skladby udržet její současný podíl. V porostech, ve kterých je zastoupení jedle bělokora vyšší, zabezpečit alespoň její podíl odpovídající modelu přirozené druhové skladby
- včas zpracovávat nahodilou těžbu smrku

Doporučení pro zlepšení současného stavu:

- v porostech s větším zastoupením jedle bělokora vytvářet podmínky pro možnost jejího přirozeného zmlazování, zejména využíváním postupů podrostního způsobu hospodaření s dostatečně dlouhou obnovní dobou, případně i přesahující rámec daný vyhláškou č. 83/1996 Sb.
- při provádění opatření vůči kalamitním hmyzím škůdcům využívat chemickou asanaci jen v nezbytně nutné míře

ZÁVĚR

Předložený materiál vznikl v době, kdy se nejen u nás, ale i v dalších zemích EU nacházíme ve fázi hledání praktického uchoopení povinností vyplývajících ze směrnice 92/43/EHS o stanovištích, s cílem přispět k zachování biologické rozmanitosti planety Země pro další generace.

Mandátem pracovní skupiny bylo zabývat se problematikou lesnického hospodaření (či lesnické péče) za účelem zachování, případně zlepšení stavu lesních typů přírodních stanovišť v EVL jakožto součásti soustavy Natura 2000 u nás.

Materiál neřeší případy vzájemných překryvů lesních typů přírodních stanovišť v zájmu Evropských společenství se stanovišti evropských druhů, případně dále s ptačími oblastmi či jinými kategoriemi územní ochrany. Materiál rovněž neřeší případné situace vyvolané přírodními katastrofami.

Průměrný věk lesního porostu u nás přesahuje několikanásobně délku produktivního období člověka. Současný stav lesních porostů je výsledkem jak přírodních podmínek, tak práce předchozích generací vlastníků lesů a jejich lesních hospodářů. Jejich zařazení do soustavy Natura 2000 je mimo jiné oceněním práce našich předků současnou generací.

Všem, kdo se budou podílet na rozhodování i vlastní péči o území soustavy Natura 2000, přejeme nejen co nejméně přírodních katastrof, ale zejména aby generace, které přijdou po nás, hodnotily výsledky našeho společného rozhodování a práce jako přínos pro les, přírodu a celou společnost.

TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK

Pro účely tohoto materiálu jsou použity následující pojmy:

Dřevina geograficky nepůvodní: druh dřeviny, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.

Dřevina invazní: dřevina geograficky nepůvodní, která se po naturalizaci (zdomácnění) v území šíří, postupně vzrůstá počet jejích lokalit a velikost populací, přičemž vytlačuje druhy původní.

Dřevina expanzivní: původní (domácí) druh dřeviny, který se v důsledku změny životních podmínek šíří, přičemž vytlačuje jiné původní (domácí) druhy.

Dřevina vtroušená: původní dřevina, která má v cílové dřevinné skladbě zastoupení menší než 10 %.

Dřevina vzácná: původní, zřídka se vyskytující dřevina, která není uvedena v modelu přirozené druhové skladby (viz Hospodářská doporučení) a přesto tvoří přirozenou součást společenstev (třešeň ptačí, hrušeň polnička, tis obecný, klokoč zpeřený, dřín obecný...).

Obnova přirozená: způsob vytváření nové generace lesa autoreprodukcí mateřského porostu

Obnova umělá: způsob tvorby následného porostu buď sadbou semenáčů a sazenic vypěstovaných v lesních školkách (příp. stromků vyzvednutých z náletů) nebo sítí semen a plodů přímo na obnovovanou plochu.

Přirozená druhová skladba dřevin: rekonstrukční skladba dřevin

vycházející ze současných přírodních podmínek, nároků dřevin, jejich vzájemných vztahů v přírodních společenstvech a jejich přirozeného rozšíření. Jako podklad pro její stanovení byly zohledněny modely přirozené druhové skladby shrnuté v materiálu Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů (rozpracování příloh č. 2, 3 a 4 vyhlášky č. 83/1996 Sb.), vydaném jako příloha časopisu Lesnická práce č. 1/1997. Jako doplňující pramen, zejména pro odlišení místních specifíků, lze využít modely přirozené druhové skladby zpracované v OPRL. Součástí přirozené druhové skladby jsou i dřeviny vzácné (viz výše).

Porostní plášť: okraj lesního porostu tvořený stromy s korunami sahajícími nížko k zemi a keří chránícími tak porostní nitro před negativními vlivy.

Porostní podúroveň: dřeviny stromového vzrůstu nedosahující svými korunami do souvislé vrstvy korun stromů hlavní úrovně.

Literatura a související dokumenty:

Anonym: Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů. (příloha časopisu Lesnická práce 1/97)

Anonym: Nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit

Anonym: Oblastní plán rozvoje lesů (pro PLO 1 – 41). ÚHÚL 1999 – 2001

Anonym: Vyhláška 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa

Anonym: Vyhláška č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů

Anonym: Vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování

Anonym: Vyhláška č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a průkazu lesní strážce

Anonym: Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů

Anonym: Zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin)

Anonym: Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů

Chytrý M., Kučera T., Kočí M. (ed): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2001.

Hejny S., Slavík B. (ed): Květena ČR I. Academia, Praha 1988

Kubát K. (ed.): Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha 2002

Neuhäuslová Z. a kol.: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Academia, Praha 2001.

